

культура

і життя

www.uaculture.com

№ 52 (4572) 27 грудня, 2013 рік

Виходить із 7 жовтня 1923 р.

З НОВИМ РОКОМ!

Леонід НОВОХАТЬКО:

«Нам потрібно підвищити роль культури у суспільстві. Культурним бути престижно»

Леонід Новохатько вважає, що у культурі однаково важливі розвиток академічного мистецтва і збереження історико-культурної спадщини, діяльність бібліотек, сільських клубів і можливість людей розвивати свої творчі здібності. Отож, що і як потрібно робити, щоб українська культура розвивалася? Саме про це й розмовляємо з міністром напередодні новорічних свят.

– Леоніде Михайловичу, минає рік, як Вас призначено міністром культури України. Перед цим уже доводилося працювати у цих стінах. Із 1996-го, понад дев'ять років, Ви працювали заступником, а згодом і першим заступником міністра культури і мистецтв України. Які ж пріоритети держави у культурній, так би мовити, політиці нині?

– Передусім – одна загальна теза: з практичної точки зору вкрай необхідно підвищити роль культури, духовності, цивілізованості у суспільстві. І в цьому Міністерство культури, вся мережа закладів культури, а вона велика в Україні, – може зіграти свою роль.

Нагадаю, що у нас близько 18–19 тисяч клубів, така ж кількість бібліотек. Майже 600 музеїв і заповідників, багато самодіяльних ансамблів... Я вже не кажу про ушлюблені колективи, такі як Національний заслужений академічний

до грамотності. Ми впливаємо на світогляд людей, на їхню доброту, поштиве ставлення дітей до батьків... Усе це тісно пов'язано з культурою. Хоча я ще не говорив про музику, живопис, інші види мистецтва. Зараз наголошую на важливості культури у сучасному суспільстві. Нам потрібно посилити виховну, цивілізаційну її роль. Це – перша теза.

Друга. Нам треба зробити так, щоб культура, яку можна назвати більш офіційною (хоча це й умовне поняття), і культура, яка існує, так би мовити, сама по собі (ініціативно, за рахунок спонсорів чи особисто творчих людей) – ось ці два сегменти мають пересікатися. Здається, це дуже прості речі. Але насправді все трохи не так. Наприклад, у нас є національні спілки, які мають велику історію, метрів своєї професії. І в той же час є люди не менш знані, в тому числі й за кордоном, що не є членами цих спілок. Як приклад, Іван Марчук, Оксана Забужко, Андрій Курков... Їхні імена відомі у світі, хоча вони й не є членами творчих об'єднань. Так ось, усе це необхідно якось уладнати, зробити крок назустріч. Таким посередником може виступити якась державна інституція. Від цього виграє суспільство, культура України та й імідж нашої культури за кордоном.

Третя теза. Питання кадрів, підготовки нової зміни. Останнім часом майже в усіх сегментах культури, особливо бібліотечному, музейній справі переважають люди старшого віку. Отож, у найближчі роки треба зробити так, щоб за спиною ветеранів поставала молодь.

– Але як це зробити? Молодь не поспішає сьогодні обирати фах бібліотекаря, наприклад. Віддають перевагу престижним спеціальностям. Як цьому запобігти?

– Цими днями я попросив надати мені аналітичну довідку по держзамовленню навчальних

закладів за останні три роки, щоб розуміти динаміку. Наприклад, скільки держава замовляла бібліотекарів та представників інших спеціальностей вчитися за державний кошт. Я не можу сказати, що конкурси у наші вузи невеликі. На деякі спеціальності просто величезні. Але це стосується таких, як естрадний спів, кіно, театральна та акторська справа. Іншими словами – модні спеціальності.

Сьогодні, якщо не вчитися за державний кошт, можна дістати освіту приватним чином, за гроші. А потім постає питання: куди з тією кваліфікацією подітися. І все ж, незважаючи на ці

У бюджеті 2014 року плануємо виділити певну кількість коштів, щоб відновити практику творчих звітів кращих колективів областей на найпрестижнішій сцені України – Національному палаці мистецтв «Україна»

складності, скажу, що не все так погано у нашому домі. Що я маю на увазі? Наші кращі колективи, наприклад, у Національному заслуженому академічному ансамблі танцю України імені Павла Вірського кілька років тому створили школи-студії й успішно готують собі зміну.

– Останнім часом, на жаль, у нас погіршився зв'язок культури між заходом і сходом, півднем і північчю...

– Це почалося в 90-х роках, у час безгрошів'я. Тоді припинилися гастролі творчих колективів з одного регіону в інший. І ось цей мінус ми хочемо перетворити на плюс. У бюджеті 2014 року плануємо виділити певну кількість коштів, щоб відновити й розпочати проект. Думаю, що люди пам'ятають практику творчих звітів кращих колективів областей на найпрестижнішій сцені України – Національному палаці мистецтв «Україна». Сподіваюся, це не просто свято – виступити на цій сцені, а й престиж.

ДОВІДКОВО

Леонід Новохатько. Народився у селі Вечірки Пирятинського району Полтавської області.

Закінчив Полтавський державний педагогічний інститут імені В. Г. Короленка, аспірантуру та докторантуру Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка. Доктор історичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України.

5 лютого 2013 року Указом Президента України № 65/2013 призначений міністром культури України.

– Леоніде Михайловичу, якось Ви сказали: «Бути культурним – престижно!» й оголосили «Ярмарок ідей для культури». На якому етапі сьогодні цей конкурс?

відзначення ювілею на своїй території. Саме тому ми й провели три місяці тому у Каневі розширену колегію міністерства з відзначення 200-річчя Кобзаря. Запросили всіх заступників губернаторів із гуманітарних питань. У них більше можливостей. А це має бути достойне пошанування Тараса Шевченка.

Сьогодні тривають роботи на тих об'єктах, які пов'язані з Великим Кобзарем, зокрема, в музеях. Зараз ведуться основні ремонтно-реставраційні роботи в Національному музеї Тараса Шевченка у Києві. Чесно зізнаюся, ми не завжди можемо сказати про себе, що є гарними Шевченковими онуками чи правнуками. Ну ось хоча б узяти музей Шевченка у Києві. Важко повірити в те, що за його історії до сьогодні там немає кондиціювання, досі відсутні пандуси для інвалідів, не встановлено температуро-вологісного режиму, не створено умов для екскурсиводів, наукових працівників... Проте які ж там зберігаються раритети! Сподіваюся, що після ремонту музей сягне європейського рівня. Всі співробітники перейдуть у відремонтований флігель. Завдяки цьому виставковій площі збільшаться на 600 квадратних метрів. Ремонт буде завершено вже у лютому.

– Ім'я Тараса Шевченка пов'язане не тільки з Україною. Його знає світ...

– Так, маю сказати про ті країни, де волею долі довелося проживати Кобзареві. Наприклад, у Литві Тарас жив трохи більше як півтора роки. Ми вже,

На моє переконання, книга має залишатися за всіх обставин і технологій. Ніякі комп'ютери не можуть замінити паперових тиражів книжок

ансамбль танцю України імені Павла Вірського, Національний заслужений академічний український народний хор України ім. Г. Г. Верьовки, Національний симфонічний оркестр України... А ще ж мережа навчальних закладів... Тобто потенціал – великий. На мій погляд, не можна загальне поняття культур зводити до вузького значення культури. Точно так, як на моє переконання, не треба зводити поняття освіти лише

до речі, підписали угоду з міністром культури Литви про спільне відзначення заходів, приурочених до свята. Аналогічна угода є з міністерством культури Казахстану, де Шевченко був у запланні. Підготовлена також угода і з Російською Федерацією. До речі, російська сторона планує відзначення ювілею і в регіонах, широко висвітлює події в засобах масової інформації.

Життя Тараса Шевченка поза межами України у попередні десятиліття не було таким популярним. Часом думають про цей яскравий епізод, пов'язаний з Литвою. Приїхав Тарас зі своїм паном Енгельгардтом у Вільно, теперішній Вільнюс, на ті часи то й не столиця була, лише старовинний університет існує й до сьогодні. Дружина Енгельгардта по-

національна культурна спадщина, культурно-просвітницька діяльність, культурологія, циркове мистецтво.

Розміри мистецьких премій у регіонах значно вищі за ті, що засновані міністерством і національними спілками. Наприклад, грошова винагорода премії імені І. Репіна, започаткована Харківською облдержадміністрацією, становить 16 тисяч гривень, а мистецька премія «Київ», заснована Київською міськдержадміністрацією, – 25 тисяч гривень по кожній з семи номінацій. У той же час премії імені Катерини Білокур – всього дві тисячі гривень, Шолом-Алейхема – 14 тисяч, а Олеса Гончара – тисяча.

Сьогодні ми з гордістю називаємо імена корифеїв музейної справи, Героїв України, на жаль,

фінансування відбуватиметься за рахунок спілок або інших джерел у межах законодавства.

– Леоніде Михайловичу, як міністерство намагається розв'язати проблеми українських пам'яток світового значення, адже невирішення їх може призвести не тільки до виключення святинь зі Списку об'єктів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, а й до їхнього знищення?

– Україна, як європейська держава, безумовно, має зробити все можливе для збереження національного культурного надбання. І робиться у цій сфері немало.

Включення до Списку ЮНЕСКО не тільки значно підвищує статус пам'яток, а й вимагає від органів культури, місцевої влади уважнішого і дбайливішого ставлення.

На сьогодні в Україні є понад 140 тисяч пам'яток та об'єктів культурної спадщини, що на 20 тисяч більше, ніж у Росії (80 тисяч) та Польщі (40 тисяч) разом узятих. На базі комплексів (ансамблів) пам'яток, що мають особливу культурну цінність, створено 63 історико-культурних заповідників, третина з них отримала статус національних. Нині міністерству безпосередньо підпорядковано 25 заповідників, 20 із них мають статус національних.

– За Вашими прогнозами, які українські пам'ятки архітектури можуть стати наступними у Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО?

– Із задоволенням скажу, що цей рік для України був вдалим. Почну з останньої новини. 5 грудня об'єкт «Петриківський розпис – українське декоративно-орнаментальне малярство XIX–XXI ст.» внесено до Репрезентативного списку нематеріальної культурної спадщини людства.

Таке важливе для України рішення було ухвалено на 8-й сесії Міжурядового комітету з охорони нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО у місті Баку (Республіка Азербайджан).

відповідає критеріям ЮНЕСКО. Петриківка – це національний бренд нашої країни. Це – душа України. В ній зберігається славетне козацьке минуле, яке органічно доповнює безцінну культурну спадщину людства.

На розгляд до Центру Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО нами передано ще дві номінації від України (АР Крим): «Культурний ландшафт «печерних міст» Кримської Готії» та «Історичне оточення столиці кримських ханів в місті Бахчисарай».

У попередньому списку тегер перебуває 12 українських та спільних транскордонних об'єктів.

– Як вирішується питання щодо придбання книжок для поповнення фондів публічних бібліотек у регіонах?

– У поточному році державним бюджетом передбачені асигнування сумою 10 мільйонів гривень на поповнення фондів публічних бібліотек україномовними книжками. Це – 71 назва, 250 тисяч примірників. А ще ж варто врахувати словники, видання іноземними мовами. На моє переконання, книга має залишатися за всіх обставин і технологій. Ніякі комп'ютери не можуть замінити паперових тиражів книжок. Цими днями отримали перші п'ять тисяч екземплярів, які невдовзі роз'їдуться по всіх регіонах.

– Леоніде Михайловичу, що сьогодні можна сказати про сільські Будинки культури: чи не віддаляємося, не забуваємо про них?

– Тут є дві проблеми. Мені і складно й легко говорити про сільські Будинки культури. Складно тому, що є якісь процеси, на які Міністерство культури не може вплинути. Наприклад, на старіння сільського населення. Останні 10–20 років у кожній області реально зникають села... З 1991-го сільських Будинків культури звісно стало менше. Але з іншого боку – багато чого залежить від керівників місцевої влади. Люди, які розуміють важливість цього вогника, намагаються втримати це. Я з задоволенням можу назвати губернаторів, що приділяють велику увагу сільським Будинкам культури. Серед них – Іван Мовчан на Вінниччині, Борис Клімчук на Волині, Михайло Добкін на Харківщині.

– Леоніде Михайловичу, ми нині на порозі зимових свят: наближається Новий рік, Різдво Христове... Що б хотіли побажати колегам, читачам тижневика «Культура і життя»?

– У цей передноворічний час мені пригадалися відомі слова Івана Франка: «Лупайте сю скалу! Нехай ні жар, ні холод не спинить вас!» А від себе додаю: хай не спинить вас ніщо на шляху до добра, до вивіщення себе в собі і ніщо не завадить у вашому прагненні дарувати ближньому добро! Здоров'я вам і щастя!

Людмила ЧЕЧЕЛЬ
Фото авторки

МІНІСТР КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ ЗУСТРІВСЯ З МИКОЛАЇВСЬКИМИ АКТОРАМИ

Днями відбувся візит міністра культури України до Миколаївщини. Леонід Новохатько відвідав Миколаївський художній академічний російський драматичний театр та Миколаївський академічний український театр драми та музичної комедії, де поспілкувався з акторами та працівниками театрів.

Миколаївський художній академічний російський драматичний театр

У ході зустрічей Л. Новохатько розповів про плани у сфері культури на наступний рік. Він наголосив, що серед пріоритетних заходів – відзначення 200-ліття від дня народження Т. Г. Шевченка, внесене до списку пам'яток ЮНЕСКО на 2014 рік, та закликав усіх відповідальних поставитись до організації ювілейних заходів. Також він підкреслив, що наступного року відзначатиметься 70-річчя визволення України від фашистських загарбників, а 2015-го – 70-річчя Великої Перемоги. Підготовка до їх відзначення має розпочинатися вже зараз.

Миколаївський академічний український театр драми та музичної комедії

Леонід Новохатько нагадав, що в наступному році перед представниками галузі культури будуть поставлені важливі питання, зокрема – розвитку закладів культури.

«Доступ до культури має бути вільним для всіх категорій людей – це абсолютно європейська теза. Я попросив усіх начальників обласних управлінь культури та віце-губернаторів вирішити разом такі питання: облаштування пандусів у закладах культури, забезпечення інтерактивної текстової стрічки в театрах для осіб з вадами слуху, забезпечення нормального кондиціонування та інше», – підкреслив міністр.

Л. Новохатько закликав колег до активної співпраці та виказав сподівання, що наступний рік принесе приємні зміни у всіх сферах нашого життя, зокрема в культурній.

За інформацією
Миколаївської ОДА

Україна, як європейська держава, безумовно, має зробити все можливе для збереження національного культурного надбання

бачила в юнака хист до малювання і попросила чоловіка, щоби Тарасику найняти вчителя з малювання, тому що він із фотографічною точністю перемальовував із панських книжок портрети, пейзажі олівцем. Енгельгардт відмовився, пожалів грошей. Цей факт нам також мало відомий. Пощастило тоді Тарасові на викладача, професора малювання Рустема. Він безкоштовно давав йому уроки. Можливо, саме тим урокам, репетиторству треба завдячувати, що у нас народився Геній. В житті Тараса багато людей різних національностей зіграло величезну роль.

– Одна з останніх пропозицій міністерства – це оптимізація кількості премій у галузі культури та мистецтва. Що означає така оптимізація і чи будуть збережені іменні премії?

– В Україні давно назріла потреба реформування премій хоча б тому, що частина їх заснована ще за радянської влади. Немає чіткої логіки у назвах, кількості, приналежності до видів і жанрів, а також бракує уніфікації грошових еквівалентів. Наприклад, мені соромно говорити, що у галузі музики, наприклад, найвища премія ім. Миколи Лисенка – одна тисяча (!) гривень. Те ж саме відбувається з преміями і в інших галузях.

Одночасно з десятками премій, які фінансуються з державного бюджету, існує безліч нагород, заснованих регіональними органами виконавчої влади. Складно пояснити, чому з державного бюджету фінансується саме чотири премії в галузі літератури, п'ять – в галузі музичного мистецтва, і по одній – у хореографії та образотворчому мистецтві. Разом із тим існують напрями, в яких не встановлено жодної відзнаки. Наприклад, це

уже покійних, Бориса Возницького та Михайла Сікорського. Так ось, у цій сфері для них не існувало жодної премії.

Тому Міністерство культури України виступило з ініціативою, зустрілося з головами творчих спілок і ухвалило пропозицію заснувати одну щорічну Всеукраїнську премію в галузі культури і мистецтва у таких номінаціях:

- музичне та хорове мистецтво;
- хореографічне мистецтво;
- образотворче мистецтво;
- народне декоративно-прикладне мистецтво;
- театральне та циркове мистецтво;
- охорона культурної спадщини;
- культурно-просвітницька діяльність та культурологія.

Отож, починаючи з 2014 року, загальна сума фінансування з державного бюджету Всеукраїнської премії в галузі культури і мистецтв – 350 тисяч гривень. Тобто кожна нагорода у грошовому еквіваленті складатиме 50 тисяч гривень.

Петриківка – національний бренд нашої країни. Це – душа України. В ній зберігається славетне козацьке минуле, яке органічно доповнює безцінну культурну спадщину людства

Думаю, що таким чином Україна вперше матиме можливість відзначити достойних працівників культури. В свою чергу міністерство не пропонує національним творчим спілкам скасовувати існуючі премії, але закликає здійснити відповідний аналіз. Якщо, наприклад, національні творчі спілки вирішать зберегти іменні премії, тоді їхне

Це важлива для нас перемога передусім тому, що петриківський розпис – перший український об'єкт, який занесений до списку нематеріальної культурної спадщини людства. Загалом було подано три об'єкти від України – петриківський розпис, косівська кераміка та сорочинський ярмарок. Але на сесії затвердили саме петриківський розпис, який повністю

Сертифікати ЮНЕСКО – карпатським церквам

Як ми вже повідомляли в минулому номері, у Палаці Потоцьких Львівської національної галереї мистецтв ім. Бориса Возницького відбулися урочистості з нагоди вручення представникам церков сертифікатів ЮНЕСКО, які підтверджують внесення пам'яток сакральної архітектури до Списку об'єктів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО у складі спільної транскордонної українсько-польської номінації «Дерев'яні церкви Карпатського регіону України і Польщі».

«В Україні збереглась велика кількість шедеврів дерев'яної сакральної архітектури, яка займає особливе місце в історико-культурній спадщині нашої держави. Включення дерев'яних церков Карпат

до Списку об'єктів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО дозволить значно збільшити туристичну привабливість регіону, а також зберегти ці унікальні зразки поєднання старовинних народних будівельних традицій

із традиціями храмового зодчества», – наголосив під час передачі сертифікатів заступник міністра культури України Віктор Балюрко.

Він нагадав, що Міністерством культури, Міністерством

закордонних справ, Національною комісією України в справах ЮНЕСКО разом із Міністерством культури Республіки Польща спільно було проведено значну роботу з підготовки транскордонної номінації «Дерев'яні церкви Карпатського регіону України і Польщі» задля внесення найцінніших пам'яток дерев'яної сакральної архітектури до Списку об'єктів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

У січні 2010 року номінацію було включено до попереднього списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, а в червні 2013-го відповідно до рішення комітету Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО 37 СОР 8В.37 об'єкт «Дерев'яні церкви Карпатського регіону України та Польщі» був внесений до Списку об'єктів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

НА ЧЕШЬ ВІКОПОМНОЇ ДАТИ

25 грудня в музеї «Заповіту» Т. Г. Шевченка, що розташований у Переяслав-Хмельницькому в будинку друга Великого Кобзаря – лікаря А. О. Козачковського за нагоди 168-річчя з дня написання «Заповіту» відбувся літературний вечір «МИ ЧУЄМО ТЕБЕ, КОБЗАРЮ, КРИЗЬ СТОЛІТТЯ».

У вечорі взяли участь керівники Міністерства культури, музейники та представники творчих спілок. У культурно-мистецькій програмі – зокрема, квінтет Національної заслуженої капели бандуристів України імені Г. І. Майбороди під керівництвом Сергія Захарця та лауреат міжнародних пісенних фестивалів та конкурсів Олег Малик-Маліновський.

ФОТОВИСТАВКА ПАМ'ЯТІ

У Меморіальному комплексі «Національний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941–1945 років» відкрилася фотовиставка «Биківня. Археологія злочину» польського фотографа Максимиліана Рігамонті. Представлені світлини відображають роботу польсько-української експедиції під керівництвом видатного археолога, професора Анджея Коли у травні 2011 року в Биківнянському лісі під Києвом, де під час масових політичних репресій кінця 30-х – початку 40-х років за різними даними було страчено від 6323 до 225000 осіб. Серед похованих – 1 980 польських громадян, знищених за ухвалою Особливої трійки НКВС, відповідно до рішення Політбюро ЦК ВКП(б) від 5 березня 1940 року.

Організаторами виставки виступили: Національний Центр Культури (Варшава), Консульський відділ Посольства Республіки Польща в Києві, Польський Інститут у Києві, Прес-клуб Польща за сприяння Міністерства культури України та Меморіального комплексу «Національний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941–1945 років».

У церемонії відкриття виставки взяли участь керівники Міністерства культури України, представники польських дипломатичних та громадських установ, історики, журналісти, співробітники музеїв Києва.

Виставка працюватиме до 12 січня 2014 року.

МІЖНАРОДНИЙ ФЕСТИВАЛЬНИЙ МАРАФОН

Із 4 червня до 30 серпня 2014 року у Болгарії (Сарафова – Бургас – Сонячний берег) відбудеться Міжнародний фестивальний марафон «Щедрику-Ведрику» збирає зірочки. До участі запрошуються творчо обдаровані підлітки та юнацтво з усіх регіонів України.

Фестиваль проводитиметься з метою піднесення духовного, естетичного та патріотичного рівня виховання дітей, їхнього ознайомлення з культурними традиціями інших країн, підтримки молодих талантів та оздоровлення дітей.

Організатором марафону «Щедрику-Ведрику» збирає зірочки» є Всеукраїнський благодійний дитячий фонд «Щедрику-Ведрику» (Україна), туроператор Олена Желева (Болгарія), Дирекція по туризму, культурі і інформації кметства м. Бургас (Болгарія) та інші.

АНТОЛОГІЯ РІЗДВЯНИХ ІСТОРІЙ

«Видавництво Старого Лева» видало дорослу антологію «13 різдвяних історій». Відомі українські письменники розповіли свої історії, часом реальні, часом ні, пов'язані зі святами, Різдвам, вірою... Серед авторів – Дзвінка Матіяш, Костянтин Москалець, Софія Андрухович, Галина Вдовиченко, Маріанна Кіяновська, Мар'яна Савка, Андрій Бондар, Сергій

Жадан, Ірена Карпа, Христя Венгринюк, Оксана Луцишина, Лариса Денисенко, Андрій Курков.

«Ці «13 різдвяних історій» – далекі від канонічних різдвяних сюжетів, – розповідає письменниця, упорядник антології, головний редактор видавництва Мар'яна Савка. – Вони – про найголовніше, про те, що Бог народжується в серці людини. Ми говоримо зараз про перезавантаження країни і свідомості. Це відповідає метафорі Різдва як шансу на оновлення та очищення. Різдво – це не дата в календарі, це – те, що народжується в серцях. Нова країна також народжується, перш за все, у нашому серці».

НЕЗАЛЕЖНЕ КІНО ДЛЯ НЕЗАЛЕЖНИХ ЛЮДЕЙ

У столичному кінотеатрі «Київ» відбувся фестиваль Американського кіно «Незалежність», який уже втретє проходив за підтримки Посольства США в Україні. Цього разу на суд глядачів було представлено актуальну програму документальних і художніх фільмів, практично всі з яких стали призерами фестивалів як в Америці, так і в інших країнах світу.

Національна опера України імені Т. Г. Шевченка (м. Київ, вул. Володимирська, 50) оголошує конкурс на заміщення посад у симфонічному оркестрі театру в групі гобой – другий гобой (англійський ріжок) та англійський ріжок (гобой).

Конкурс відбудеться 27 січня 2014 року.

КОНКУРСНА ПРОГРАМА

Англійський ріжок:

Сольна програма:

- А. Паскуллі – «Присвячення Белліні»;
- А. Паскуллі – фантазія для англійського ріжка «Амелія»;
- Г. Доніцетті – «Концертно» (на вибір конкурсанта);
- В. А. Моцарт – Концерт для гобоя До-мажор (перша або друга та третя частини – на вибір конкурсанта).

Робота над оркестровими партіями:

- А. Дворжак – Симфонія № 9, друга частина (соло);
- О. Бородін – «Князь Ігор», друга дія – Половецькі танці (соло);
- Дж. Верді – «Бал маскаррад», соло з другої дії.

Читка з листа для гобоя.

Гобой:

Сольна програма:

- В. А. Моцарт – Концерт для гобоя До-мажор (перша або друга та третя частини – на вибір конкурсанта) з каденціями.
Робота над оркестровими партіями:
П. Чайковський Симфонія № 4 (друга та третя частини – соло);
Й. Брамс – Концерт для скрипки з оркестром (друга частина – соло);
М. Римський-Корсаков «Шехеразада» (друга частина),
П. Чайковський – «Спляча красуня» – соло з другої дії, соло з третьої дії.

Читка з листа для англійського ріжка.

Перелік необхідних документів: диплом про вищу освіту відповідного напрямку, паспорт, довідка з місця роботи (якщо працює) або довідка з місця навчання.

Документи приймаються до 24.01.2014 р. за адресою: м. Київ, вул. Лисенка, 5, відділ кадрів та зарубіжних зв'язків театру.

За довідками звертатися за телефоном – **234-51-93, 235-70-35.**

АНОНСИ

КУДИ ПІТИ НА СВЯТА У КИЄВІ

27 грудня–6 січня в Палаці спорту масштабна новорічна містерія для дітей і дорослих за мотивами середньовічної китайської легенди про жінку-воїна Мулан.

До **28-го грудня** в столичній галереї «АВС-арт», що по вулиці Воздвиженській, 10-б, триває виставка робіт львівського художника Романа Опалинського «Симфонія дерева». Вхід вільний.

7 січня. Національний палац мистецтв «Україна» запрошує на Велике новорічно-різдвяне свято для дорослих і дітей «Тож веселімся і співаймо, Різдво Ісуса прославляймо!»

9–10 січня у Жовтневому палаці Великий Китайський цирк «Hebei Acrobatic Troupe».

До **12 січня** в музеї популярної науки і техніки «Експериментаніум» Новорічне шоу.

До **13 січня** Новорічна ялинка в Палаці «Україна».

До **14 січня** під аркою Дружби народів великий новорічний ярмарок-фестиваль «Арка подарунків». Вхід вільний.

До **17 січня** в Музеї гетьманства виставка українського новорічного декору художниці Оксани Ягодки та майстрині Світлани Вавілової.

До **19 січня** в Національному музеї народної архітектури та побуту України в Пирогові триває зимова святкова програма.

У «Парку Київська Русь» (с. Копачів Обухівського району Київської області) – «Зимова казка у Древньому Києві»:

27–29 грудня – Новорічні пригоди у Древньому Києві;

3–7 січня – Різдвяні свята;

11–12 січня – Старий Новий рік;

18–19 січня – Хрещенські гуляння.

Петриківський розпис – колір традицій

Світлана СОКОЛОВА

Ці влучні слова склали назву виставки з фондів Дніпропетровського художнього музею, приуроченої включенню Петриківського розпису до Репрезентативного списку нематеріальної культурної спадщини людства.

До 20 січня експозицію розгорнуто в Національному музеї українського народного декоративного мистецтва (Київ).

ПЕРЕМОГА – СПІЛЬНА

«Петриківка» – перший представник від України, що отримав такий високий статус.

Вітання від ансамблів «Роксолана» та «Будьмо»

Значних зусиль для цього доклав віце-прем'єр-міністр України Олександр Вілкул, який відкрив виставку 20 грудня. Прибули керівники Міністерства культури – міністр Леонід Новохатько та його заступник Віктор Балюрко, інші представники влади, зокрема КМДА, голова Національної спілки майстрів народного мистецтва Євген Шевченко, митці, студенти мистецьких навчальних закладів.

«Представлена виставка за останні три роки побувала у понад 50-и країнах Європи, Азії, Африки...», – наголосив Олександр Вілкул. – Сьогодні як ніколи Україні потрібні спільні перемоги, які б об'єднували північ і південь, схід і захід. Відтепер Петриківка – це бренд не тільки України, але й всесвітній».

Петриківський розпис, зокрема, презентовано в посольствах України в країнах Євросоюзу, Європейському Парламенті в Брюсселі, Музеї сучасного мистецтва в Кувейті, у штаб-квартирі

На відкритті виставки

ЮНЕСКО в Парижі, а також у відомій іспанській культурно-науковій інституції «Ateneo de Madrid», університеті Мадрида, в містах Барселона і Малага.

успіх української культури та держави».

Присутні запитували можновладців щодо розвитку традиції. І отримали відповідь: реалізуються спеціальні освітні програми в дитсадках та вишах Дніпропетровської області, запроваджено єдиний регіональний урок із навчання школярів азам Петриківського розпису, в Дніпропетровському училищі культури відкрита спеціальна кафедра.

«Наше завдання – щоб були висхідний розвиток і підтримка народних традицій, – переконаний Леонід Новохатько. – Із Петриківським розписом, завдяки обласній адміністрації, музейникам, віце-прем'єру Олександру Вілкулу, є такий розвиток.

Ми працюватимемо разом зі Спілкою майстрів щодо створення спеціальної державної програми підтримки народних промислів».

Віце-прем'єр підкреслив, що шлях до успіху був нелегким (у роботі сесії Міжурядового комітету ЮНЕСКО, де ухвалили рішення, взяли участь 600 експертів із 95 країн світу). І звернув увагу на допомогу МЗС та Мінкультури: міністр культури звернувся до колег із країн, що голосували, організував підтримку художніх асоціацій України.

«Закінчується непростий 2013 рік, але відбулося кілька знакових подій, – сказав міністр. – Вони приємні тому, що долучилися до справи утвердження міжнародного іміджу нашої культури. Влітку до Всесвітнього списку матеріальної спадщини занесені наші дві номінації – Херсонес Таврійський і дерев'яні церкви Карпат. Минуло кілька місяців, і от у Баку таке ж велике зібрання міжнародних експертів внесло Петриківський розпис до Всесвітнього списку нематеріальної культурної спадщини. Це без перебільшення величезний

ПРИНАГІДНО

5 грудня на 8-й сесії Міжурядового комітету з охорони нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО в м. Баку (Республіка Азербайджан) прийнято рішення про включення Петриківського розпису до списку нематеріальної культурної спадщини людства.

Козацька зброя та побутові речі з візерунками в стилі такого розпису збереглися із XVI–XVII століть. Хутір (нині – смт, район) Петриківка на Дніпропетровщині, що дав ім'я народному промислу, заснований у 1772 році останнім кошовим отаманом Запорізької Січі Петром Калнишевським.

Світові «Петриківку» відкрив у XIX ст. один із найзначніших українських істориків та етнографів Дмитро Яворницький, а офіційне визнання розпис отримав у 1936 р., вразивши уяву тисяч людей на першій великій виставці народної творчості в Києві. У радянські часи сувеніри з Петриківки експортувалися до більш ніж 80 країн світу.

Андрія та Марії Пікуш та Тетяни Гарькавої. Можемо відстежити розвиток Петриківського розпису у XX–XXI століттях, адже сьогодні працює вже четверте покоління майстрів. Побачити різноманітність кольорів, композиційних рішень та використаних деяких елементів, технік та фарб – від анілінових до сучасних.

Петриківський розпис, якому притаманні рослинні орнаменти, починався із оздоблення хат. Сьогодні ж розписуються не тільки предмети побуту, а й комп'ютери, ноутбуки. Виставка демонструє прогрес.

Відвідувачі поцікавилися в керівника музею: чому цю техніку нікому не вдається повторити? І дізналися, що особливість – у відтворенні рослин, які петри-

НАВЧИТЬСЯ «ПЕТРИКІВЦІ»!

Охочі опанували ази народного мистецтва на майстер-класах від заступника директора музею Галини Безкоровайної та учасниці студії Петриківського розпису при НМУНДМ Наталії Смирнової.

«Дотепним є прийом, коли на пензлик береться основна фарба, а на кінчик – інша, – захоплено розповідає пані Наталія Смирнова. – Так намагаються надати напівтони начебто одним рухом».

Кандидат біологічних наук захопилася Петриківкою, коли пішла на пенсію. Побувавши у славнозвісному селі двічі, познайомила з майстрами. Роботи, виконані в цьому розписі, викликають у неї бажання радіти життям.

«Петриківський розпис прекрасний, але техніка важка. Водночас з одного елементу, наприклад, горішка, створюють цілу квіткову композицію», – додає Галина Безкоровайна.

Адріана В'ялець, директор НМУНДМ, та Галина Безкоровайна запросили на виставку до 100-річчя колекції Петриківського розпису, яка відкриється в червні наступного року.

Запрошуємо завітати до музею і вас, шановні читачі!

Ф. Панко. Макет розпису скрині. 1983

ІЗ НАБУТКІВ ЧОТИРЬОХ ПОКОЛІНЬ

Директор Дніпропетровського художнього музею Тетяна Шапаренко розповіла: представлено 53 кращі роботи з колекції закладу, в якій зберігається понад 1,5 тисячі експонатів.

Це роботи чотирьох поколінь провідних Петриківських майстрів декоративного розпису XX–XXI століть – мальовки, панно, розписаний дерев'яний посуд, декоративні вазы, тарелі, бандури та прядки, скрині та шкатулки, гаптовані скатертини та рушники, стилізовані предмети побуту. Твори Тетяни Пати, Надії Білокінь, Орини Пилипенко, майстрів 70–80 років XX ст.

ківці бачать щоліта в садочках. Використовуються не лише інструменти, як-от пензлик із котячої шерсті, але й пальці, якими малюють ягідки, середини квіточок. У середині XX століття почали використовувати образи тварин і птахів, такі елементи як цибулька, що не існують у природі, лише в уяві майстра.

У Петриківці діти змалечку трудяться над досягненням успіху, – уже в дитячому садку засвоюють техніку створення елементів, а в Центрі народного мистецтва «Петриківка» (керівник – заслужений майстер народної творчості Андрій Пікуш) працюють понад 40 майстрів зі своїм індивідуальним почерком.

М. Пікуш. Панно «Маки». 1979

Ложка довжиною 5 метрів (рекорд України)

Від міського до міжнародного

Валентина КУЛИК

У Києві завершився один із найсерйозніших виконавських турнірів серед учнів початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів – Восьмий Всеукраїнський конкурс юних піаністів імені Володимира Пухальського.

Заснований у 1999 році з нагоди 150-річного ювілею фундатора системи музичної освіти в Україні і київської фортепіанної школи Володимира Пухальського, конкурс акумулював у собі досягнення і кращі традиції національної фортепіанної освіти й культури. За роки його проведення до сучасного українського виконавського простору увійшли молоді, але вже відомі піаністи: Костянтин Товстуха, Антоній Барішевський, Віктор Красовський, Марія Петрова, Марія Калугіна, Антон Гришанін, Олексій Шмурак.

Нинішній Восьмий за ліком конкурс водночас став першим всеукраїнським змаганням учнів

Нагороду переможцю у молодшій групі Романові Федюрко вручає член журі Валерій Тітович

музичних шкіл та шкіл мистецтв. Географія заходу, – а цього разу у ньому взяли участь 67 учасників трьох вікових категорій, – була представлена навчальними закладами Вінниці, Києва, Кременчука, Лохвиці, Луцька, Миргорода, Ровеньок (Луганська обл.), Умані.

До складу журі конкурсу, разом із провідними педагогами-піаністами столиці на чолі з професором Національної музичної академії України імені Петра Чайковського Михайлом Степаненком, було запрошено завідувачу кафедри спеціального фортепіано Луганської державної академії культури і мистецтв Ірину Єненко і народну

артистку Росії, професора Санкт-Петербурзької консерваторії імені Миколи Римського-Корсакова Катерину Муріну.

У першому турі учасники змагання повинні були виконати твір Йоганна Себастьяна Баха, класичну сонату, інструктивний етюд та п'єсу українського композитора. Конкурсанти, які вибороли право виступати у другому турі, мали заграти твір композитора-романтика і п'єсу за вибором. Крім того, обов'язкову частину програми другого туру у Восьмому конкурсі становила п'єса Петра Чайковського, 120-річчя від дня смерті якого вшановують цього дня.

Згідно з традицією в рамках конкурсу відбувся майстер-клас зведеного педагога, концертуючої піаністки, засновника Міжнародного конкурсу молодих піаністів імені Павла Серебрякова Катерини Муріної.

За результатами двох турів призові місця посіли 13 учасників турніру, а 9 – отримали заохочувальні дипломи. Лауреатами I премії конкурсу стали у молодшій групі Роман Федюрко (Київська ДМШ № 21, викл. Галина Коцюба) і Світлана Без'язична (Уманська ДМШ, викл. Олена Кашевацька), у середній – Євгенія Цуруль (КДМШ № 3 імені Віктора Косенка, викл. Тетяна Асдачкова), а у старшій – Софія Оганесян (КДМШ № 35, викл. Галина Руссова). Другу премію отримали у молодшій групі Іван Віницький (КДМШ № 27, викл. Валентина Назарова), у середній – Ніколь Базалицька (Вінницька ДМШ № 2, викл. Світлана Шиніна) і учасниця старшої групи Юлія Логвиненко (КДМШ № 10, викл. Олена Войтова). Третє місце вибороли у молодшій групі Антоніна Бондар, Роман Юшкевич (КДМШ № 20, викл. Ольга Сурлатова і Наталя Гребенюкова) і

Дар'я Чеботарьова (Ровеньківська ДМШ № 1, викл. Людмила Овсієнко), у середній – Іван Юрченко (КДМШ № 13 імені Михайла Глинки, викл. Євгенія Жижченко), а у старшій – Наталія Литюга (КДШМ № 6 імені Германа Жуковського, викл. Ольга Шевченко).

Оцінити рівень змагання і його роль у становленні юних музикантів ми попросили члена журі конкурсу, а у минулому його голову, професора Національної музичної академії України імені Петра Чайковського Сергія Волкова. «Оригінальність конкурсу у тому, що він професійно спрямований на учасників від найпершого рівня освіти, – говорить Сергій Михайлович. – Змагання, яке щойно завершилось, дало можливість усім нам – членам журі, учасникам, слухачам – познайомитись із досягненнями у галузі фортепіанного мистецтва учасників з усіх регіонів України, оцінити рівень професіоналізму конкурсанти та їхніх викладачів. Вважаю, що нинішній всеукраїнський статус турніру є стратегічно вірним кроком його засновника (а ним є Київський міський методичний центр закладів культури та навчальних закладів) на шляху перетворення конкурсу з міського на міжнародний».

ЕЛІТНІ ВЕЧОРИ ВІД ЄВГЕНІЇ БАСАЛАЄВОЇ

Відбувся XXV концерт Міжнародного циклу концертів «Елітні вечори камерної музики Євгенії Басалаєвої», на який шанувальників камерної музики запросив Культурно-мистецький благодійний фонд Євгенії Басалаєвої «Київ-Класик» за підтримки Міжнародної дипломатичної академії України при МЗС України, Італійського інституту культури в Україні, Міжнародного благодійного фонду «Мистецтво без кордонів».

Концерт пройшов у рамках VIII Міжнародного фестивалю «Діалоги культур». Цього разу він мав назву «Маестро Вівальді та італійська музика з Нотної колекції Розумовських». Презентація італійської музики із нотної скарбниці Олексія, Кирила та Андрія Розумовських – відомих політичних діячів, дипломатів – стала дарунком з нагоди святкування Дня дипломата.

Гості із задоволенням слухали народну артистку України, лауреата міжнародних конкурсів Євгенію Басалаєву (фортепіано, клавесин), народну артистку України Ірину Калиновську (орган), лауреата міжнародних конкурсів Сергія Котка (бас) та Національний камерний ансамбль «Київські солісти». Концерт вела народна артистка України Тетяна Цимбал.

Людмила ЧЕЧЕЛЬ

Шостакович у булгаковському домі

Тетяна ГУСАРЧУК

13 грудня в літературно-меморіальному музеї Михайла Булгакова на Андріївському узвозі, 13 відбувся черговий вечір класичної музики у рамках проекту «Журфікси у Булгакових».

Ось уже вісім років вони проводяться щомісяця 13 числа – як своєрідне продовження традиції молодіжних журфіксів, які проходили у цьому будинку по непарних суботах восени-взимку 1913 року. Проект, автором якого є старший науковий співробітник музею Ірина Сіренко, діє у рамках Фонду сприяння музею Михайла Булгакова в УкрСиббанк BNP Paribas Group, так само, як і започатковані раніше «Чаювання на булгаковській веранді» (автор ідеї – завідувачка музею Людмила Губіанурі, керівник проекту – Ірина Сіренко).

Цього разу вечір, що зібрав, як і завжди, гаряче зацікавлену публіку, було присвячено творчості генія музики ХХ століття Дмитра Шостаковича. У ґрунтовному вступному слові співробітниця музею, науковець Світлана Бурмістренко розкрила зв'язки між долями Михайла Булгакова та Марини Цветаєвої і Саші Чорного, на вірші яких Дмитро Шостакович написав твори, включені до програми концерту. Отже, драматизм тих часів і велич нескореного

Ганна Хмара та Наталія Максимчук

духу видатних особистостей слухачі змогли відчути багатовекторно – і в історико-мистецтвознавчому екскурсі, і в поезії, і в музиці.

Концертну частину вечора відкрила Сюїта для контральта та фортепіано «Шість стихотворень Марини Цветаєвої» («Мои стихи», «Откуда такая нежность», «Дует Гамлета с совестью», «Поэт и царь», «Нет, бил барабан...», «Анне Ахматовой»). Цикл, написаний в останній період життя Шостаковича, присвячено вічній проблемі «митець і час». Концепційна глибина і застосування композитором відповідних засобів музичної виразності вимагають від виконавців надзвичайної концентрації інтелектуальної й емоційної енергії. Тож не дивно, що сюїта дуже рідко виконується.

Інтерпретація твору лауреатами міжнародних конкурсів Наталією Максимчук (мецосопрано) та Ганною Хмарою (фортепіано) засвідчила високий професіоналізм музикантів, які зуміли відтворити не лише різноманітні за характером образи, що вражають своєю художньою силою, а й атмосферу Петербурга тих часів.

У виконанні лауреата міжнародних конкурсів Якова Душакова (віолончель) та лауреата міжнародних конкурсів, доцента, кандидата мистецтвознавства Артема Ляховича (фортепіано) прозвучала Соната для альтя і фортепіано у перекладенні Даниїла Шафрана для віолончелі з фортепіано. Переключити слухачке сприйняття з надзвичайно складного, сповненого трагізму останнього твору Дмитра

Шостаковича в інше художньо-образне поле миттєво вдалося Наталії Максимчук та Ганні Хмарі, які блискуче виконали ще один вокальний цикл композитора – «Сатири» («Картинки прошлого») на вірші Саші Чорного. Кожна з п'яти мініатюр – «Критику», «Пробудження весни», «Потомки», «Недоразумение», «Крейцерова соната» – сприймалася як маленький спектакль завдяки яскравому артистизму співачки, багатогранності барв і технічних прийомів, підвладних її красивому за тембром голосу, прекрасній дикції, точному фразуванню, а також виразній, сповненій тонкого відчуття стилі й чіткості форми фортепіанної партії. І надзвичайно приємно, що слухачка аудиторія належно оцінила цей розкішний заключний «акорд» концерту, висловлюючи свій нестримний захват оваціями після кожної частини циклу.

Після концерту на присутніх чекало продовження програми журфіксу – частування пирогами, спілкування публіки з артистами та екскурсія. Науковий співробітник музею Тетяна Шейко провела учасників вечора кімнатами музею, що завершило відчуття дивовижної аури булгаковського дому.

Побажаємо ж у рік 125-річчя цього будинку, щоб у ньому завжди лунало стурбоване нашим майбутнім слово, завжди звучав білий роляр як символ витонченої духовної краси!

Рік, що минає, був сповнений численних труднощів та випробувань для влади та народу. Існуючі політична та суспільна кризи в державі – це уроки, які надає нам історія, щоб стати сильнішими та мудрішими на шляху розвитку демократії та громадянського суспільства в Україні.

Та, незважаючи на складні процеси розвитку держави, інколи прикрі прорахунки, які стримують бажаний результат, ми впевнені, що прийдемо до процвітаючої демократичної незалежної України. Українці достойні гідного життя!

Українська Рада Миру закликає співвітчизників і всіх людей доброї волі об'єднатися заради збереження миру та злагоди в Україні, побудови толерантного, справедливого та гармонійного суспільства.

Бажаємо кожній родині всіляких гараздів у житті, здоров'я, натхнення, щастя, достатку і благополуччя на многії літа.

Щасливого Нового Року та Різдва!

Хай панує мир, злагода та добробут у ваших оселях!

З повагою
Леонід КРАВЧУК,
Перший Президент України,
голова Української Ради Миру

Дорогі колеги!

Трударі Українського фонду культури щиро-сердно вітають вас з Новим 2014 роком і Різдром Христовим!

Цей рік особливий для всього українського народу, позаяк відзначатимемо 200-ліття нашого пророка, геніального поета і художника – Тараса Григоровича Шевченка. Ця світла дата має стати в центрі духовного життя нашої країни. Зичимо вам у Новому році творчих звершень, цікавих публікацій і вдячності читачів.

Подвижники нашого Фонду люблять ваш славетний часопис, котрий стоїть в обороні національного поля культури!

З глибокою шанобою
Борис ОЛІЙНИК,
голова Українського фонду культури

Новорічні свята є чудовою нагодою висловити глибоку вдячність усім працівникам культури за самовідданість і любов до обраної професії, за небайдужість у збереженні нашої рідної культури, за радість людського спілкування з мистецтвом. Хай вогник новорічної ялинки ніколи не згасає у ваших серцях! Бажаю здійснення всіх творчих задумів, нових перемог на професійній ниві! А журналістській команді моєї улюбленої «Культури і життя», яку ми нещодавно вітали з 90-річчям, – так тримати ще сто літ! З Новим роком, з Різдром Христовим!

Людмила ПЕРЕЛИГІНА,
голова Профспілки працівників культури
України

Бажаю усім українцям бути щасливими і жити в щасливій країні. Здоров'я! Радості! Любові! Божої благодаті! Не втрачати ніколи своєї гідності і перемогти всі труднощі, які ми нині переживаємо. У нас усе буде чудово! Але працювати треба не покладаючи рук кожному. Діліться зі світом своєю любов'ю і вона повернеться до вас сторицею!

З Новим роком і Різдром Христовим!

Анжеліка РУДНИЦЬКА,
заслужена артистка України, президент мистецької агенції «Територія А»,
президент Фонду відродження культурного середовища Києва

У ніч під Новий рік хочеться побажати всім добрим людям удачі і здійснення всіх мрій! А ще – від медицини: хронічного здоров'я, гіпертонічного щастя, завжди вагітного гаманця і за будь-якої погоди (в атмосфері чи настрої) – постійно бути на 36,6°.

Лариса МИХАЛЬСЬКА,
лікар

Бажаю від душі, аби на шпальтах вашої (і нашої!) газети постійно з'являлись нові герої, справжні легіні у всіх сферах життя – творці наших благ, нові імена в літературі, мистецтві, культурі...

Леонід МУЖУК,
кінорежисер, лауреат
Шевченківської премії

Шановні друзі та колеги!

Віншую зі святом Нового Року,
з Різдром Христовим!

Куті смачної,
Коляди голосної,
Всіх благ на кожному кроці
У Новому році!

Хай у вашому житті
Не метуть хурделиці,
Хай у щасті і добрі
Все життя простелиться!
Хай щедрим буде Новий рік,
На щастя не купиться!
Хай на Різдво всміхаються зірки
І все задумане здійсниться!
Христос рождається!

Плекаю надію на плідну співпрацю у «кінському» 2014 році. Впрягаймося, і Бог нам у поміч!

З повагою,

Сергій ГОРИЦВІТ, Одеса

Рідні мої, українці! Двохсотлітній наш пророк Тарас Шевченко колись писав у «Гайдамаках»:

А Україна навіки,
Навіки заснула.

Так от, судячи з того, що твориться на майданах нашої України, ми відчули, що заповіт Великого Тараса збувається, Україна прокидається!

Я вірю в те, що український народ знову повернеться до своїх справжніх духовних цінностей, і ми відчуємо отой вітер перемін, який зараз іде з майданів, що він створить такі умови у нашій державі, що ми українці відчуємо, що ми брата козацького роду.

З Новим роком!

Анатолій ПАЛАМАРЕНКО,
український майстер художнього слова, Герой України,
народний артист України, лауреат
Національної премії ім. Т. Г. Шевченка

А хто Миколая любить?

«Незважаючи на соціальну напруженість, Новорічні Свята невинно наближаються, і зараз, як і кожного року, діти чекають на зимову казку і подарунки.»

Саме тому Мистецький Арсенал не може змінювати графік своїх заходів, адже має виконувати зобов'язання перед партнерами, які вже тривалий час готують святкові програми для дітей та їхніх батьків», – читаємо на сайті Національного культурно-мистецького та музейного комплексу «Мистецький Арсенал».

Отже, на радість дітлахам, там уже і справді відбулася найказковіша виставка ведмедиків «Тедді Ленд». А 18 грудня, напередодні дня Святого Миколая, розпочався «Різдвяний Арсенал» – ярмарок, що дарує дітям та дорослим відчуття магії свята. «Не будемо забувати, що навіть у найважчі часи прості маленькі

На святковому ярмарку

радіші, людське тепло та усмішки близьких роблять нас сильнішими», – наголошують «арсенальці».

Плюшевий ведмедик – надзвичайно популярний образ уже понад 100 останніх років. Це улюблена іграшка, предмет колекціонування, добрий

подарунок, потішний сувенір. Плюшеві ведмедики допомагають виховувати дітей, висловити свої почуття, підтримують у важку хвилину. Вони зрозумілі багатьом, незалежно від віку і статі. Отже, тільки 3 дні, з 13 до 15 грудня, у Мистецькому Арсеналі дітлахи та дорослі

мали змогу побачити розмаїття ведмедиків Тедді та їхніх друзів, авторські роботи, приватні колекції. А також – інсталяції і спецпроекти за участі Тедді та навіть виставку вінтажних іграшок!

Щастю дітлахів (багато з яких разом з батьками приходили до Арсеналу двічі чи навіть тричі!) не було меж. Проте... Різдвяний ярмарок виявився просто-таки його верхівкою. Адже, під старовинними склепіннями на гостей чекали подарунки для дітей і дорослих від ста найкращих хендмейкерів України. Провідні видавництва представили найкрасивіші дитячі книжки і мистецькі видання. На святі відбулися авторські читання від улюблених дитячих письменників, а також численні майстер-класи, на яких дітвору вчилася робити святкові листівки, ялинкові прикраси і подарунки власноруч. На головній музичній сцені для відвідувачів співав Київський

дитячий хор «Щедрик» і танцював переможець телевізійного шоу «Танцюють всі» Василь Козар разом зі своїм хореографічним театром. «Арсенал ідей», підготував нові святкові наукові і творчі цікавинки.

А ще «Різдвяний Арсенал» приготував святкові ласощі, новорічні забави в експозиції та зимові ігри просто неба! А найголовніше – візит у резиденцію Діда Мороза! Улюбленець малечі й дорослих цього року облаштувався саме в Мистецькому Арсеналі за підтримки кондитерської компанії «АВК». У казковій резиденції організовано навіть спеціальне місце для написання листів Діду Морозу. Згодом «Укрпошта» доставить їх прямо Діду Морозу, аби бажання кожного могло здійснитися. Дід Мороз обіцяв щогодини і особисто навідуватися у свою центральну резиденцію в Мистецькому Арсеналі, аби прочитати листи від дітей, відповісти на них та разом зі своїми помічниками – казковими гномами – подарувати усім солодкі подарунки! А 19 грудня він взагалі цілий день спілкувався із малими авторами листів.

ПАЛІТРА ЄВГЕНА УДІНА

Вже стало традицією до річниці народження Богдана Лепкого влаштовувати зустрічі з лауреатами Всеукраїнської премії імені братів Богдана і Левка Лепких. Художник Євген Удін такої честі був удостоєний 2010 року.

У Бережанах, що на Тернопілі, Євген Тимофійович представляє свої творчі надбання вдруге. Десять років тому в музеї книги відвідувачі захоплювалися витонченими лініями архітектурних принад костелів України і Польщі, а цього разу у виставковій залі Державного історико-архітектурного заповідника розгорнуто широку палітру міст і містечок Тернопільщини, архітектурних перлин Львова, Чернівців, Прибалтики, Криму, колорит соборів Свято-Успенської Почаївської лаври. Всього 69 творів, виконаних у різних техніках графіки – монотипія, графографія, лінорит.

Найчастіше випускник Українського поліграфічного інституту імені І. Федорова (нині Українська академія друкарства у Львові) ілюструє твори тернопільських авторів, бо хоч і народився в Донецьку, виростав у Чернівцях, та на мистецькому полі Тернополя працює від 1961-го. Останніми роками займався оформленням книг письменників Є. Безкоровайного, В. Фольварочного, заслуженого діяча мистецтв України Б. Мельничука. Не менш цікаві його художні полотна в мініатюрі – екслібриси.

Символізм Нікаса Сафронова

У Музеї історії Києва відкрилася персональна виставка Нікаса Сафронова «Вибране». Присутні на відкритті, а також наступного дня – на презентації альбому «Символізм» у книгарні «Читай-город», мали змогу ще й особисто поспілкуватися з найвідомішим сучасним художником Росії.

Нікас Сафронов є одним із найвидатніших сучасних російських художників, який успішно працює в багатьох жанрах. Увазі відвідувачів музею вперше в Україні представлені натюрморти, портрети, пейзажі та сюжетні композиції сюрреалістичного характеру – всього понад 100 робіт, із яких близько 30 – зібрані з приватних колекцій і виставлені для огляду вперше. Одним із завдань виставки її організатори вважають знайомство київського глядача

«Пік краси»

Нікас Сафронов

з творчістю художника, світосприйняття якого відображається в архітектурних пейзажах, портретах і натюрмортах. Серед робіт, представлених у музеї – звісно, є й полотна у відомому стилі «Dream vision», завдяки якому художник потрапив до Книги рекордів Гіннеса.

Сьогодні основна частина робіт художника зберігається у приватних зібраннях та музеях Росії та Європи. Західними колекціонерами куплено більше 800 його картин. Серед власників – Софі Лорен, Ален Делон, Жан-Поль Бельмондо, П'єр Карден, Дайана Росс, Монсеррат Кабальє, Мадонна, Михайло Горбачов, Микита Михалков. Також Сафронов написав портрети президента Росії Володимира Путіна, голови уряду Російської Федерації Дмитра Медведєва, экс-президента України Леоніда Кучми, экс-президентів США Буша-старшого і Буша-молодшого, короля Іспанії Хуана

«Янголи, які залишають історію»

Карлоса, короля Йорданії, короля Брунею і ще більше 15 президентів, Мусліма Магомаєва, Алли Пугачової, Мстислава Ростроповича, Софі Лорен, Хуліо Іглесіаса, Дайани Росс, Монсеррат Кабальє, Джека Ніколсона, Елтона Джона, Міка Джаггера, Стівена Сігала, Річарда Гіра, П'єра

Рішара, Жана-Поля Бельмондо, Анни Жирардо, Майка Тайсона, Клінта Іствуда, Девіда Боуї, Роберта де Ніро, Кріса де Бурга, Елізабет Тейлор, Стівена Спілберга, Тіни Тернер, Мадонни, Леонардо ді Капріо та багатьох інших зірок.

У рамках урочистого відкриття виставки відбувся благодійний аукціон. Виставлена на ньому зовсім нова картина Сафронова, виконана в авторському стилі дрім-віжн, була продана за 6 тисяч доларів. Ці гроші Нікас перерахував до фонду Київської дитячої онкологічної лікарні № 1 на лікування дітей. Крім того, у благодійному аукціоні взяла участь компанія Samsung Electronics, технологічний партнер відкриття виставки. Планшет Samsung з електронною антологією робіт Нікаса Сафронова та його автографом «на папері», був також проданий на цьому аукціоні, а кошти перейшли на рахунок дитячого онкоцентру.

Нікас особисто відвідав дитячий онкологічний центр та поспілкувався з юними пацієнтами. Його рішення здивувало всіх: він розпорядився, щоб до кінця цього року в дитячих палатах були поміщені 22 його картини. «Я писав їх з чистим серцем, вони сповнені мого гарячого бажання робити світ досконалішим, прекраснішим, теплішим, – пояснив Нікас. – І я вірю, що ця тепла енергія моїх полотен допоможе дітям перемогти хворобу!»

Сторінку підготувала
Анна ПАРОВАТКІНА

Зачарований простір текстилю

Алла ЧЕРДИНЦЕВА

До самого «старого» Нового року у виставкових залах Центрального будинку художників Національна спілка художників України (НСХУ), дирекція виставок НСХУ, Міністерство культури України, секція декоративно-прикладного мистецтва КОНСХУ проводять Четверту всеукраїнську трієнале художнього текстилю.

Якщо хочете справжнього дива та казки в реальності, не пропустіть! Чергова Четверта всеукраїнська трієнале поставила собі за мету презентувати текстиль як важливу складову сучасного культурного та інформаційного простору. Саме тому девізом проекту став вислів «Арт-текстиль. Переживання простору». «Він передбачає дослідження можливостей мистецтва текстилю у значно ширшому, ніж медійному (текстильному), просторі. В контексті даної ідеї термін «декоративність» означає саме «переживання» простору і більш глибоке його «часове» значення: філософське осмислення художником культурно-історичної реальності як сукупності щільно пов'язаних явищ, зокрема духовності, естетики, етики тощо», – зазначили у прес-релізі

акції її куратори, член НСХУ, н. с. ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України, президент Української секції Міжнародної асоціації арт-критиків АІСА, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка, заслужений діяч мистецтв України Зоя Чегусова та член НСХУ, доцент, заст. зав. кафедри художнього текстилю Львівської національної академії мистецтв, кандидат мистецтвознавства Таміла Печенюк. Участь в урочистому відкритті експозиції взяв і перший заступник міністра культури України Тимофій Кохан. Він, зокрема, вручив нагороди цьогорічним лауреатам Премії ім. Катерини Білокур за визначні твори традиційного народного мистецтва.

У Трієнале взяли участь понад 100 провідних майстрів художнього текстилю України, а також студенти вишів України. Творів на будь-який смак, від традиційних гобеленів до найхімерніших у «авторських техніках», у залах Будинку художника представлено понад дві сотні. Як зазначають організатори, «широкий діапазон різнопланових робіт в експозиції Четвертої трієнале, створених авторами впродовж останніх трьох років (ткацтво, голкова техніка, малярство на тканині, колаж, вибійка, аплікація, рукотворний папір, квілт, печворк, повсть, плетіння, фотофільмодрук, інсталяція тощо), охоплює різні напрямки сучасного художнього текстилю від творів «чистого мистецтва», які стверджують ідею абсолютної самоцінності і самодостатності художньої творчості в текстилі, до творів ужиткових, покликаних до естетичної організації інтер'єрного простору. Четверта всеукраїнська трієнале художнього текстилю вражає з точки зору можливостей образотворення (творення образів) в декоративному мистецтві, а також є доказом високих мистецьких вершин, що їх сягнули майстри нитки і тканини від 2010 року, коли відбувалася Третя всеукраїнська трієнале художнього текстилю.

Втім, ніж сто разів читати про цю красу, краще бодай раз її побачити на власні очі.

Українська лінія модерну

Дарина ВЕНГЛІНСЬКА

У залах Національного художнього музею України відкрився широкомасштабний проект «Українська лінія модерну».

Він висвітлює шлях розвитку українського мистецтва на рубежі XIX–XX століть у контексті стилю модерн, що в цей час набув поширення на європейських просторах, залучивши до співпраці більшість національних шкіл.

«Він передає дух тієї епохи, коли в світі панувала ідея краси, відтворює ту неповторну «лінію» українського модерну, який збагатив національну культуру, засвідчив її відповідність загальноєвропейським художнім процесам та став щаблем новітнього мистецтва XX століття – авангарду» – пояснює головну мету куратор Ольга Жбанкова.

Модерн прийшов на терени України у 1890-ті роки XIX ст., хоча пік захоплення ним припадає на 1900–1910 роки, в той час, коли в Європі він вже сходить з історичної сцени. Це була остання спроба об'єднати всі види мистецтва – від архітектури до декоративно-ужиткового. Одне з найвагоміших завдань модерну – це його проникнення не лише в сферу мистецтв, а в щоденний побут кожної родини. Саме в цей період перед художниками

Михайло Жук (1883–1964). Ескіз до декоративного панно «Лілея». 1908. Національний художній музей України

постало важке завдання – піднесення побутового предмету до межі, за якою він ставав мистецьким твором. Періодичні видання, меблі, одяг, посуд, ювелірні прикраси виокремлювалися вишуканістю гнучких ліній та красою кольорових сполучень.

Важливу роль в розповсюдженні модерну в Україні мали тісні взаємозв'язки українських художників насамперед з російськими та польськими колегами, навчання у Петербурзі, Кракові, пенсіонерські поїздки та звичайні подорожі, удосконалення за кордоном, зокрема в Парижі, Мюнхені, можливість відвідувати і брати участь у всесвітніх виставках. Художники, насичуючись новими для себе враженнями, залучали живописні новації у свій арсенал, у сфері ж світовідчуття, скоріше,

залишалися у межах реалістичних традицій.

Піднімаючись сходами на другий поверх музею відвідувачів зустрічають самотні, яскраві твори В. Максимовича, який пішов із життя у двадцять років, але за такий короткий час гідно увійшов в історію українського мистецтва. Його великі панно – підтвердження тому, як пластична мова модерну збагачувалася традиційними кольорами та формами полтавських народних вибіжок.

Опинившись в залах, погляд одразу зупиняється на роботах всесвітньо відомого майстра М. Врубеля, який на багато років став провідною зіркою для молодшої генерації київських художників, котрі мали честь працювати з ним у Кирилівській церкві та Володимирському соборі. Протягом двох місяців будуть експонуватися

Олександр Мурашко (1875–1919). «Тетяна». 1903. Харківський художній музей

твори неперевершених класиків українського мистецтва, чії твори надихають вже не одне покоління митців: О. Мурашка, В. та Ф. Кричевських, А. Маневича, Г. Нарбути, М. Жука, О. Новаківського, І. Труша, М. Бурачека, П. Нілуса, О. Богомазова, П. Волокидіна та багатьох інших, у творчості яких кризь характерні стильові ознаки постає український варіант модерну. Першочерговим завданням для більшості художників став саме пошук національного стилю.

Нескінченно привабливим для художників стало народне мистецтво, що поєднувало в собі високий духовний зміст із красою матеріального втілення. Через це в експозиції виставки представлені меблі, одяг, вишивка, а також яскраві роботи народних майстрів Г. Собачко-Шостак, В. Довгошия, Є. Пшеченко, які працювали у відомих центрах кустарних промислів – Скопця та Вербівці пліч-о-пліч із професійними художниками.

Проект «Українська лінія модерну» вперше всебічно охоплює усі види мистецтва і демонструє вагомий внесок українських художників у загальноєвропейську скарбницю модерну. У проекті беруть участь – художні музеї Харкова, Сум, Лебедина, Дніпропетровська, Полтави, Бердянська, Севастополя, а також музеї Києва та приватні колекціонери.

НОВИНИ

ЗВУКИ МУЗИКИ

Напередодні новорічних свят Національний художній музей України у співпраці з Музеем театрального, музичного і кіномистецтва України підготували дійсно чарівний дарунок. Отже, на відвідувачів, зокрема наймолодшого віку, чекає просвітницький виставковий проект «Музика: побачити звук».

Уже восьмий рік поспіль Національний художній музей України в рамках програми «Живе мистецтво» презентує масштабний виставковий просвітницький проект. Його мета – разом із глядачем вчитись бачити мистецтво і відкривати нові можливості для його розуміння. Цьогорічна виставка виходить за межі традиційних музейних тем, оскільки присвячена взаємодії образотворчого мистецтва та музики.

Анатоль Петрицький. «Князь Ігор». Ескіз до опери О. Бородіна «Князь Ігор», 1929

Експозиція об'єднує три різні смислові групи. Перша – реалістична. Взаємодія музики та образотворчого мистецтва простежується на рівні сюжету і має цілком функціональне призначення: документація і фіксація. Друга група – імпресіоністична. У представлених творах значення сюжетно-подієвого компоненту зменшено. Роботи звертаються передусім до емоцій і настрою глядача подібно до того, як це робить музика. І третя, найбільша, присвячена структурам. Заперечуючи міметичність (тобто наслідування, «зображення життя у формах життя») як основоположний принцип образотворчого мистецтва, художники-авангардисти часто зверталися до музики як до зразкового неміметичного виду мистецтва. Це дозволило нарешті простежити певні структурні закономірності, єдині для всіх мистецтв і зокрема для музики та живопису.

В експозиції представлені твори художника і музиканта Григорія Світлицького, живописця Федора Манайла, Віктора Пальмова – дослідника кольоропису, авангардисти Соні Делоне та інших українських художників з колекції НХМУ, театральні ескізи Анатолія Петрицького та Олександра Хвостенка-Хвостова, а також музичні інструменти з колекції МТМКУ.

У рамках проекту щосуботи від 28 грудня до 15 лютого – майстер-класи, зустрічі з музикантами та художниками, а також цикл тематичних концертів піаніста Євгена Громова «Рояль у дитячій».

Антон КЛОЦ

НОВИНИ

ТЕАТРАЛЬНИЙ 2013 РІК.
БЛІЦ-ПІДСУМКИ

Добігає кінця театральний 2013-й, багатий, як і будь-яка чортова дюжина, на скандали, разом із тим на відкриття та добрі перспективні зачини. Відразу обумовлюся, виносити вердикти і судити щось я не збираюся. Хотілося б відзначити передусім те хороше, добре, вічне, яке працює на майбутнє українського театру (чи принаймні так видається зараз).

2013 рік був багатий і на ювілеї як цілих театрів, фестивалів, так і окремих представників театральної громади. Як влучно сказав Віталій Жежера – «Розкішна компанія театральних однолітків. Дивіться самі. На початку 1953 року Бог задумав Ігоря Славинського. Далі – Анатолія Хостікоєва. Потім Леся Задніпровського. Після того – Олексія Кужельного. І цього було йому замало, маєте Ігоря Афанасьєва. А потім трохи подумав і вирішив завершити цю колекцію чимось зовсім особливим. І отак, в самому кінці того року, з'явився Олександр Клековкін». Але ж ми тільки 1953-м не обмежуємося. Приємно, що всі ювіляри відзначили свої дати цікаво і натхненно – новими постановками, ювілейними вечорами та концертами, про які ми не втомлювалися розповідати вам протягом усього року.

«Летючий голландець» Р. Вагнера

Наймасштабнішим і приголомшливим за рішенням і виконанням цьогоріч безумовно є «Летючий голландець» Ріхарда Вагнера у Донбаському національному театрі опери і балету імені Анатолія Солов'яненка, поставлений у співпраці з німецькими оперними митцями. Певно, що планку бюджету вистави у розмірі 3,5 млн грн іншим українським театрам не скоро вдасться подолати. Цілком несподіваним, але від того не менш приємним є спектакль «Квітка Будяк» за п'єсою сучасного українського драматурга Наталі Ворожбит – перша вистава Станіслава Мойсеєва в якості художнього керівника головної театральної сцени країни – Національного театру імені Івана Франка. А ще вкотре прощальним провісником змін виявилось «Лебедине озеро» П. І. Чайковського, навіть якщо це сучасна версія за авторським лібрето Раду Поклітару – остання його постановка як художнього керівника Театру опери і балету для дітей та юнацтва у Києві. Водночас, камерний формат, найщиріший і відкритий для безпосереднього контакту з глядачем, було стверджено цьогорічним шевченківським лауреатом Дмитром Богомазовим – «Morituri te salutant» за Василем Стефаніком. А підтримав його Стас Жирков – «Любов людей» Д. Богославського в Молодому театрі. Власне, останній – з когорти молодих режисерів, своєрідно закінчуватиме цей непростий рік прем'єрою в Театрі Івана Франка – «Лускунчиком», адаптованим для маленького глядача драматургами Деном та Яною Гуменними.

Надія СОКОЛЕНКО

Юлія КОВАЛЕНКО

«Viva, Verdi!» – таке гасло класичних меломанів цьогоріч, адже весь світ святкує 200-ліття від дня народження геніального оперного композитора з італійського містечка Бусетто.

У Харківському національному театрі опери та балету ім. М. Лисенка відбувся фестиваль з тією ж назвою, на якому глядачі змогли освіжити в пам'яті ті постановки, яким уже багато років («Аїда» в режисурі В. Лукашова та «Ріголетто» І. Черничка), познайомитися з прем'єрами («Трубадур» та «Набукко» Н. Швець) і стати свідками останніх за часом втілень вердіївських сюжетів («Дама з камеліями» – за «Травіатою» – у постановці запрошеного з Санкт-Петербурга О. Лебедева та остання у Верді-марафоні прем'єра «Отелло» режисера А. Калояна та диригента В. Куценка). Безумовно продемонстрував блискучі вокальні можливості трупи гала-концерт, що відбувся на завершення фестивалю.

У параді вистав прозоро проглядаються тенденції

Viva, Верді!

Сцена з вистави «Аїда»

«старого» і «нового» харківського театрів. «Аїда» часів головування трупою нині киянина Володимира Лукашова – це безсумнівна класика театру, в якій кожна мізансцена опирається на психологічний акцент у клавирі, де голос, сценічний ракурс, жест, знаковість костюма – зливаються у цілісний образ, що в силу своєї влучності сприймається як еталонний!

Вистава Ігоря Черничка «Ріголетто» завжди була сильна

справжніми майстрами оперної сцени, які ладні передавати велич почуттів героїв Верді. Але без психологічної гри, емоційної віддачі спектакль залишається концертом із номерів славетних арій, дуетів та ансамблів.

Харківська тенденція попереднього десятиріччя – це сполучення в одній особі повноважень режисера та сценографа. І хоча головний художник театру Надія Швець має дві відповідні освіти, враження від поставлених нею шедеврів Верді «Трубадур» і «Набукко» – однаковісіньке. А саме: динаміка у виставах досягається виключно засобами сценографії та світла.

Із «Дамою з камеліями» інша біда – важко позбутися відчуття вторинності цієї версії «Травіати» стосовно постановки попередніх років, здійсненої режисером із Франції Мішелем Волковицьким.

І от, на кінець календарного року прем'єра – «Отелло»! Її характеризує прагнення пришвидшити, «оптимізувати» тривання опери Верді. Купюри

у партитурі (диригент В. Куценко) брутально розривають тканину вистави. Звичайно, привертає увагу яскраве образне бачення шекспірівського сюжету Арменом Калояном. Адже Яго у виконанні Миколи Ковалюка за режисерським баченням – постає значно більша, ніж антигерой-злочин, він є уособленням Фатуму, прародителем Зла. Наявна лише перманентна проблема... з Отелло. Його, навіть у місті з випускаючою кафедрою сольного співу, немає. Точніше є Олександр Шуляк, який виконує партію драматичних тенорів уже майже півсторіччя. Але альтернативи йому нема.

Отже, огляд вердіївського репертуару театру дає підстави замислитися над низкою проблем. Зокрема, як довго ще триватиме відтік голосів із країни найспівочішого народу; куди поділася в незалежній Україні особа головного режисера театру опери та балету; до якої міри постановники мають право «редагувати» славетну партитуру... А поки всі ці питання чекають на розв'язання, продовжує приваблювати глядачів на вистави до опери насправді нестаріючий Верді. Що тут скажеш? І справді – «Viva, Verdi!»

Фото надане театром

Жахливі страхи чиновників

Лілія БЕВЗЮК-ВОЛОШИНА

На «Новій сцені» Національного академічного театру російської драми імені Лесі Українки у цьому сезоні з'явилася цікава, а головне, досить актуальна вистава «Жінка і чиновник» Альдо Ніколаї. На кону двоє акторів – Чиновник (Дмитро Савченко) та Жінка (Наталія Доля) (в іншому складі – Станіслав Бобко та Олена Нещерет). Жінка, як справжній Чорт-провокатор, примушує героя переглянути власні життєві пріоритети і вирішити, що головне, а що другорядне. Навіть афіша із зображенням червоної жіночої тубельки нагадує афішу голлівудського фільму «Диявол носить Прада», де Жінку також асоційовано із Дияволом. Спостерігати за комічним (за жанром п'єси), але не зовсім веселим (за прихованими підтекстами) діалогом у театрі закликає режисер Дмитро Морозов.

Головний сценографічний образ вистави – аскетичний офісний чорний стіл-трансформер, у шухлядках якого знаходять собі місце не лише папери – неодмінний атрибут бюрократів, а й усі страхи білоротничкової братії (сценограф – Ігор Несміянов). Маленький кабінет Чиновника, який повсякчас був надійним прихистком від зовнішнього світу, не рятує його від Жінки, яка не зрозуміло як і з якою метою потрапила сюди.

Наталія Доля і Дмитро Савченко

Віртуозна гра, режисерські вигадки та легковажне ставлення до життя одразу споріднює головну героїню із маленьким бісиком, що зіштовхує Чиновника із суворою реальністю. Вони разом копірсяються у паперах із шухляд, ніби ревізуючи саме життя героя. Там доволі всього, втім переважає непотріб. Маскулінні символи співіснують із наївністю. Ситуація доходить до абсурду, коли під крики «насилля!» Чиновник у розпалі знімає сорочку, лишаючись у футболці із намальованим Вінні-Пухом із синьою кулькою – дитячий образ невинності (костюми – Крістіна Лисак). У кожному чоловікові ховається ведмедик, інфантильне alter ego.

Страхи Чиновника може викрити звичайна Жінка, але вона не допоможе знайти відповіді на серйозні життєві питання. Вона зникне, а у кріслі з'явиться нова дама (Яна Тутутченко). У такій самій елегантній салатівій сукні та червоних тубельках і з тими самими нищівними запитаннями до Чиновника.

Фото Ірини СОМОВОЇ

«Із запалом долати труднощі»

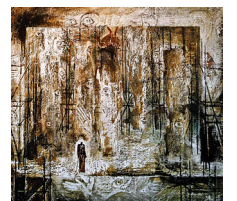
Надія СОКОЛЕНКО

Це кредо життя і творчості одного з найвидатніших сценографів України Данила Лідера, меморіальна експозиція робіт якого відкрилася і триватиме до кінця лютого наступного року в Музеї театральності, музичного і кіномистецтва України (вул. Лаврська, 9, корп. 26). На виставці «Данило Лідер. Повернення» представлені ескізи костюмів, сценографії, макети сценографії до вистав, здійснених в Україні, світлини самого митця та вистав, оформлення яких він здійснював.

Труднощів на долю етнічного німця в Радянському Союзі випало чимало, хоча він – тричі сталінський «лауреат», тобто, якщо хронологічно – сталінський стипендіат, в'язень сталінських таборів, володар сталінської премії за краще сценографічне вирішення вистави (ще будучи в'язнем під Челябінськом). Ранні сторінки життя Лідера не надто афішуються, та й він сам не дуже любив згадувати своє перебування в таборах і на спецпоселеннях, роботу в шахтах чи прокладання залізничних колій.

Проблем йому вистачало і далі, вже у творчому житті, адже Лідер завжди «прагнув займатися не п'єсою, а явищем, про яке в ній ідеться» (О. Кужельний). Однак не буквально, ілюстративне оформлення вистави, а метафоричне не було у фаворі за радянських часів.

Часто такі образні рішення виявлялися пророчими (вистава «Здрастуй, Прип'ять!» О. Левади в Театрі імені Івана Франка за десять років до чорнобильської катастрофи). Вершиною творчості, вірніше співтворчості з режисером, були спектаклі, здійснені в Театрі імені Івана Франка спільно з Сергієм Данченком, особливо – «Тев'є-Тевель» Г. Горіна – його остання робота. Навіть залишивши театр, зосередившись на викладацькій діяльності в Академії образотворчого мистецтва і архітектури, Данило Лідер продовжував вигадувати сценографічне вирішення вистав, по суті – їхні філософські формули, створюючи макети, що оживали в руках майстра, трансформувалися і діяли.

На виставці «Лідер. Повернення» проходять зустрічі з його учнями – той справжній спадок, що лишився після майстра, які формують сценографічне сьогодення українського театру. Так минулої п'ятниці відбулася зустріч із Сергієм Маслобойшиковим, художником, театральним і кінорежисером, автором документального фільму про свого легендарного вчителя. Копію стрічки було передано до колекції музею.

Духовний подарунок лучан

Аліна ОНОПА

Захоплено та з цікавістю гості свята вслухалися в кожне промовлене ними слово. Так проходила літературна зустріч під назвою «Луцький поетичний тандем у столиці: Микола Мартинюк і Петро Коробчук» у Національному музеї літератури України.

Уперше з подібним виступом волинські поети приїхали до Києва, щоб представити свої творчі доробки: Микола Мартинюк – поетичну збірку «Світ за Брайлем» та прозову книжку «Під мурами твердині», Петро Коробчук – збірки «Архівотека, або Книжечка для себе», «Парковий період» і «Боса Флейта».

Чоловіків об'єднує багаторічна дружба і творча співпраця. Чимось вони схожі й відмінні водночас.

Поетичний тандем

«Творчість є сенсом мого життя. Поки не звільнишся, не перелеш текст, що народжується в тобі, на папір, відчуваєш внутрішній дискомфорт», – говорить поет, прозаїк, літературний критик, педагог і видавець М. Мартинюк.

Він – член Національної спілки журналістів України, директор

поліграфічно-видавничого дому «Твердиня».

Миколі Івановичу як філологу цікаво працювати зі словом, адже «воно – містке, багатомірне, гармонійне, у найпростішому слові можна відкрити для себе цілий всесвіт».

Часто під час творчого процесу в нього виникає думка, що

хтось правує його рукою. «Творчість – це містика, аномалія, до певної міри хвороба», – вважає пан Микола.

У його поезіях обов'язково є чіткий образ, який лежить на поверхні, та підтекст.

Слово М. Мартинюка – то гостре, то ласкаве, то іронічне, то саркастичне, то до болю пронизливе. І кожне його слово торкається самісного серця читача.

«Місія будь-якого митця писати гарно», – вважає поет, перекладач і літературний критик Петро Коробчук. Він є членом Національної спілки письменників України та Асоціації українських письменників.

За поетичну збірку «Боса флейта» був номінований на здобуття Національної премії України імені Т. Г. Шевченка 2013 року.

Петро Йосипович говорить, що «Бог багатьом дає іскру таланту, яку людина може загасити або роздмухати». Свою іскру пан Петро роздмухав, хоч і зробив

це, видавши свою першу збірку, аж у 45 років.

Він стверджує, що поезія є скрізь, потрібно тільки вміти її бачити. І для цього не обов'язково вдягати окуляри. Бо мова йде не про фізичний, а духовний зір.

Багато хто сприймає поезію, як богиню, поклоняється їй, а П. Коробчук ставиться до неї, «як до дружини, коханки».

Тематику віршів Петрові Коробчуку диктує саме життя. «Поет повинен багато читати, спілкуватися, цікавитися музикою, живописом, він має бути багатограним і мусить просто жити».

Завідувач відділу науково-освітньої роботи Тамара Сидоренко сказала: «Поезія волинських письменників – своєрідна, оригінальна, незвичайна. Слухачі відчули їхнє сприйняття світу і пройнялися духовною творчістю лучан».

Фото авторки

Із янголом на плечі

Людмила ЧЕЧЕЛЬ

Вечір під такою назвою відбувся у циклі передач українського телерадіопроекту «Мистецькі історії».

– Щороку у «Мистецьких історіях», які тривають ось уже третій сезон за ініціативи генерального директора Національної радіокомпанії України Тараса Аврахова, ми намагаємося подарувати нашим шанувальникам незабутній концерт і таким чином зробити хороший зачин на всі новорічні свята, – розповідає Галина Бабій, автор сценарію і ведуча проекту. – Зазвичай програму формуємо разом із нашим художнім керівником та головним диригентом Заслуженого академічного симфонічного оркестру Національної радіокомпанії України Володимиром Шейком.

...І зазвучала музика. Заворожена зала враз вибухнула оплесками. Бо на сцені ансамбль «Kuiv Singers» виконує «Ой, прилетіли два соколони» (І. Небесний).

Ніяк на святі й без українського соловейка Ніни Матвієнко. Вона виконує славнозвісну «Возвеселимося всі купно нині». Співачка бажає всім добра, любові й спокою. Підтримує й додає колориту програмі фіналістка проекту «Голос країни» Ангеліна Моряк піснею «Ясніший за сонце».

На сцену виходить етногурт «Многая лета» із піснею «Ми ходимо, прохолодаємо».

А ведуча «Мистецьких історій» знову дарує гостям приємні несподіванки, відгортає завіси до таємниць. Ось одна з них. Перед тим як на сцену вийде солістка Національної опери, заслужена артистка України

Сусанна Чахоян, Галина Бабій каже:

– Цю пісню вона виконувала, коли христили її синопка... Сьогодні Даніель у цій залі...

Звучить «Аве Марія»...

Лауреат міжнародних конкурсів, тріо бандуристок Національної радіокомпанії України дарують колядки та щедрівки.

Настає час і для янгольських голосів – хору хлопчиків Національної академії імені П. І. Чайковського.

Маленькі віртуози Ілля Бондаренко й Тетяна Жмендак, юні скрипалі, стипендіати Фонду «Україна» Леоніда Кучми, вже давно підкорили серця багатьох шанувальників серйозної музики. Вони подарували глядачам «Іспанський танець для двох скрипок з оркестром» П. Сарате.

Та хіба можна всидіти тихенько, коли виконують Л. Андерсона «The Typewriter» (концертна полька для друкарки). Соло на друкарській машинці Олени Шабельської.

Справжню казку, наповнену неперевершеними мелодіями й піснями, презентувала програма «Мистецькі історії». Вони ще довго зігріватимуть тих, кому пощастило відвідати Будинок звукозапису Національної компанії України.

Фото авторки

«Казка на долонях та в серці»

Аліна ПАНОВА

І дорослим, і малим іноді так хочеться, щоб реальність перетворилася на чарівну дитячу казку.

До Центру української культури та мистецтва завітала в гості справжня казка – розпочалося третє Свято новорічної іграшки. Піснями, танцями, яскравими костюмами та ялинковими солодощами тут закликали Новий рік.

Зібралось не лише чимало галасливої та усміхненої дітвори, а й багато дорослих, які мали змогу поринути у безтурботне і щасливе дитинство.

Скільки ж усього цікавого підготували працівники центру для відвідувачів! Тут представлені найкращі старовинні та сучасні, раритетні та авторські ялинкові іграшки, зимові аксесуари, різдвяні писанки, картини, фотографії, телеграми, листівки та інша святкова атрибутика.

На першому поверсі – величезна ретроспективна виставка новорічних світлин 20–40-річної давнини.

«Нині цінність знімків зменшилася: багато фотографують, але мало чого роздруковують, – говорить генеральний директор центру Світлана Долеско. – Історія ніби твориться, але не зберігається. Тож ми закликаємо батьків фотографувати своїх дітей на новорічних святах, роздруковувати і приносити нам для збереження у нашому фонді. Коли дітлахи виростуть, подорослішають, то матимуть змогу прийти зі своїми первістками на таку виставку, де впізнають себе».

Подорожуючи залами, приємно опинитися у зимовій

казці, де ялинки-красуні вбрані в найкращі свої шати.

Тут представлене унікальне зібрання новорічних іграшок із родин відомих українців: Павла Тичини, Дмитра Стуса, Ганни Чубач, Міли Іванцової, а також Анжеліки Рудницької, Віктора Павліка.

Сімейна колекція старовинних та радянських ялинкових прикрас Юлії Корольової нагадує дорослим їхнє дитинство.

Як привабливо й оригінально виглядають ялинки з янгольками, сніговичками, горнятками, дзвониками, грибочками, кульками, зірочками, створеними у техніці траво- та соломоплетіння, декупажу, плетіння гачком і витинанки.

Різнобарвна і своєрідна виставка «Дерева щастя» від Київського центру творчого й екоетичного розвитку «АртЕко» збирала біля себе чималу публіку, яка із цікавістю розглядала дитяче бачення різдвяного дерева, образом якого є дідух. Ця новорічна атрибутика виготовлена у техніці текстильної аплікації.

Привертають увагу в'язані іграшки – сніжинки, пєсики, ведмедики, ляльки – вихованців гуртка «Чарівний гачок» Будинку дитячої творчості Голошівського району міста Києва.

Не обійшлося й без традиційних майстер-класів для

батьків та дітей із виготовлення найрізноманітніших новорічних прикрас: вирізали з паперу сніжинки-витинанки, плели із кукурудзяного листя янголь та коників, створювали іграшки із бубликів.

«Проста ялинкова забавка об'єднує дорослих і малих, особливо, коли іграшка зроблена власноруч в сімейному колі. Це вже не просто іграшка, а реліквія кожної родини, вона дає можливість відчувати казку на долонях та в серці».

Ми сподіваємось, що це стане новорічною традицією, яка буде передаватися із покоління в покоління», – сказала пані Світлана.

У стінах центру лунав щирий дитячий сміх. Це було гамірне, веселе свято, на яке завітали лісові звірятка, принцеси, маленькі феї та мультяшні герої. Кожному з них Дід Мороз і Снігуронька приділяли увагу. Малеча залюбки ділилася з ними мріями, розповідала віршички, співала колядки, за що отримала солодкі подаруночки.

Центр української культури та мистецтва радо запрошує родини на майстер-класи і демонстрацію новорічних мультфільмів. Тож не зволікайте та приходьте!

Фото авторки

Ірпінські та інші побрехеньки

Український прозаїк і гуморист Іван Власенко народився 25.11.1934 р. в селищі міського типу Недригайлів на Сумщині. Він автор збірок байок у прозі «Залп», «Едельвейс кохання», повістей «Дорога до себе», «Над Сулою синє небо», романів «Коли дозрівають каштани», «Мертві не вміють мовчати» та ін., лауреат премії ім. Андрія Головка. Нова книжка Івана Микитовича «Ірпінські побрехеньки», яка побачила світ у видавництві «Цек», ще пахне фарбою.

Побрехенька – на те й побрехенька, щоб не претендувати на незаперечну істину. Далеко не все те, про що йтиметься нижче, автор черпав, так би мовити, з найчистішого першоджерела.

Багато чого доходило в літературній обробці оповідачів, тож ставитися до нього як до факту доконаного було б зайве, але й віднести, як до цілковитої вигадки, також не можна. Звичайно, бувало, що письменники для розваги щось і вигадували про своїх колег, а воно приживалося в рубриці «бувальщина» та йшло собі в

люди. Розібратися нині, де натуральні вершки, а де пальмова олія без глибокого дослідження, практично неможливо. Одне слово, за що купив, за те й продаю.

ПРИВИД БРОДИТЬ ПО БУДИНКУ

В Україні радянського періоду, мабуть, не було такого письменника, який би хоч раз не працював у ірпінському Будинку творчості відтоді, як він почав функціонувати. Московська комуністична влада, розстрілявши та видувши в концтаборах українське літературне відродження, оголосила «пролетарський призов» у літературу і

вже цих, вірних справі Леніна-Сталіна робітників пера, вирішили не тільки пригріти, а й проявити турботу про їхні робочі будні. Позаяк пролетарські таланти, особливо на першому етапі своєї творчої діяльності, не мали робочих кабінетів у своїх помешканнях, а частіше не мали й самих помешкань, для них було відкрито низку будинків творчості, де порівняно за невелику плату письменник одержував окрему кімнату, триразове харчування і міг у поті чола свого від рання до смеркання славити партію і її мудрого керівника.

Осердям ірпінського Будинку творчості, навколо якого він почав розвиватися, стала дача відомого в дореволюційні часи багатія Чоколова, яку він збудував на затишному березі Ірпеня своїй коханці для втіхи, а радянська влада віддала його письменникам для творчості. Правда сама коханка про це вже не дізналася, принаймні у своєму земному втіленні, бо була вже в світах потойбічних. Сталося це, буцімто, так. Між коханцями, як то нерідко буває, пробігла чорна кішка і, мабуть, така здорова, що актриса вирішила негайно залишити життєву сцену. І залишила, повисившись у вестибюлі

дачі. Спішно залишивши білий світ, вона, мабуть, і не підозривала, що таким чином залишається в ньому назавжди. Стражденна грішна душа актриси, не прийнята ні в рай, ні в пекло, увійшла в привид, який почав блукати по дачі, як у часи Карла Маркса привид комунізму по Європі. Нові мешканці дачі, хоча й не були забобонними, все ж остерігалися зустрічі з привидом, як і європейці з комунізмом. Та попри все привид час від часу давав зрозуміти «інженерам людських душ», чия це дача насправді.

Далі я переповам, як мені запам'яталася, розповідь письменника Ю. М. про відвідини власницею своєї реквізованій дачі. Товариство, яке мешкало в першому корпусі (так тепер називалася колишня дача) вирішило у вузькому, майже сімейному, колі зустріти Новий рік. Зібралися в третій кімнаті у Бориса Комара, людини веселої і щирої вдачі. Письменники – народ, який за словом у кишеню не лізе, та й на вигадки мастаки, тож застілья було веселим. Під дзенькіт келихів непомітно збігли години, а потім і останні хвилини старого року. Ось уже й перестарілий Леонід Ілліч, шепеляючи та зачіпаючись язиком

за кожний зуб, розказав скільки щастя й добробуту відвалила за минулий рік комуністична партія радянському народу, побіцязав у Новому році відвалити ще більше, залишалось тільки вислухати бій кремлівських курантів і вкусити обіцяних благ. З нагоди такої події всі встали. І раптом у цій тиші виразно грюкнули парадні двері у вестибюлі, які були, всі це добре знали, закриті на замок. По паркетній підлозі неспішно зацокали жіночі каблучки: «Цок, цок». Перетнули вестибюль, процокотіли коридором до чорного входу й там десь затихли. Раптом разом з останнім ударом курантів з шумом і гуркотом у туалеті полилася вода зі зливного бачка, який був припасований майже під самою стелею. Каблучки знову процокотіли по вестибюлю, грюкнули двері, свіжим подихом холодного повітря гойдувало штору на вікні, хоча такого й не повинно бути, і все стихло.

Тут до остовпілого товариства повернулася хоробрість, всі кинулися у вестибюль – нікого, до дверей – замкнуті, в туалет – там теж нікого, тільки злегка погойдувався ланцюжок, смікаючи за який, зливали воду.

Іван ВЛАСЕНКО

НОВОРІЧНИЙ АКОРД

Під музику зимових віхол
Сурмлю в оптимістичний рік:
Хай щастя принесе і втіху
Для нас усіх прийдешній рік!

Хай зникнуть спогади погані,
Постануть дні у доброті.
За що боролись на Майдані –
Хай стане дійсністю в житті.

Це рік Тарасової дати,
Згадаймо ми слова не лізі:
«І буде син, і буде мати,
І будуть люди на землі».

Вадим КРИЩЕНКО

Очи́ма сина

У № 46 «КіЖ» від 15.11 цього року ми розповідали про поета з Білогородки Миколу Удовиченка (12.01.37-4.02.94), прекрасні вірші якого не раз прикрашали сторінки газети «Культура і життя» та багатьох інших періодичних видань. «Він справжній чарівник», – написав про Удовиченка лауреат Національної премії імені Тараса Шевченка Петро Перебийніс у передмові до збірки його поезій «Материнське вікно». Пропонуємо вашій увазі добірку віршів із збірки Миколи Удовиченка «Очи́ма сина», виданої до 60-річчя поета коштом його земляка, письменника Анатолія Болаболченка.

ДУМА ПРО УЗОРИ

Свистить хурделиця тривожно,
Патлатий кінь ірже в одвіт
І мчить її в гаї обложні,
Кришталь обтрушуючи з віт.
Зима не зна, де злобу діти,
Коли приходить смерті вість.
І все ж, поглянь: узорні квіти
Мороз на шибках не роз'їсть.
І в сніговицю квітнуть, брате,
З теплом і снігом поблизу...
І не питай, – кому те знати,
Звідкіль беруть вони красу?
Одне відомо: місяцями
Їм треба трепетно чекать,
Коли весна майне стежками
І з вікон буде їх руками
Знімати легко й над гаями
З веселки заповоч снувать.
І сяде в затишку, під віти –
Заграє промінь у руках:
І зйдуть квіти, наче діти,
На молодих, як світ, шовках...
А я візьму той квіт з узлісся
Та покладу тобі на стіл,
Скажу: це ті, то збереглися
Узори їхні в заметіль...
І ти не станеш дивувати

Мені за вільність у словах...
Хай вчаться інші впізнавати
Цвітіння весен у снігах...

ЗИМА

Сніги низинні, наче повинь,
Течуть, затоплюють село.
Вже гай увесь по віти повен –
Отак до ранку намело!

Хліба озимі, наче діти,
Стрічають радо щедрий сніг,
І срібло падає на віти,
І вже ні стежок, ні доріг...

По селах скрізь вогні до ночі,
Віконця зорями з імлі.
То хлібороба думні очі
В книжках утіху віднайшли.

...А білі хвилі на просторі
До вікон в'ються з даліни...
Хати-суденця в білім морі
Пливуть до берега весни.

ЗИМОВІ ЧОВНИ

Човни за берегом, на схилі,
Приникли, вмерзли до землі.

Дівочий сміх і ласку хвилі
Забрав, поніс хтось на веслі.

Чи ще повернуться на берег, –
Той, що з веслом, весна і сміх?
Чи вже за ними тільки шерех
Покотить в даль летючий сніг?

Сліди у лід не закувати!
На берег прийде знову хтось
До щастя човен веслувати,
Якщо для когось не вдалось...

І через те мене тривожить
Прихід майбутньої весни,
Що жити порізно не можуть
Весло, бажання і човни.

ЗАСНІЖЕНЕ ПОЛЕ

Прошву в снігу вишив заєць
Гарно, маніжно пройшов.
Тільки старання те зайве –
Котиться слідом сніжок.

Заєць назад озирнувся:
«Де ж бо ти, вишивко, га?»
Знов повертатися мусив
Прошву шукати в снігах.

Вишивки витвори білі
В білім снігу не цвітуть.
Зайцеві треба в цім ділі
Заполоч іншу, мабуть.

Сонця червоного нитку
Лапкою він зачепив –
Прошви червоної квітку
Ясно мережить в степи.

БІЛЯ МОГИЛИ ШЕВЧЕНКА

Безсмертя нема, є життя після смерті.
Дароване тим, хто не зрадив живих
І завжди в життєвій тяжкій круговерті
Знаходив правдиву дорогу для них.

Життя після смерті – тому, хто душею
Всі болі народу собі забирав
І щастя своє, що зустрів під зорею,
Нещасним усім по дорогах роздав.

Життя після смерті – тому, хто ніколи
Не кинув, не дав на поталу людею,
Карав словом правди царків низькоколих,
Які тьмили розум олжею ідей.

Чи може народ віддавати його смерті?
Живою подою з могили підвів,
Щоб думи свої, у майбутнє простерті.
Приносив до всіх велелюдних шляхів.

ЗЕМЛЯ МОЯ...

Той край, де народився я в хатині,
Що пахла бруссям, вільгістю сосни, –
Живив мене в колиці ще, в ряднині,
І лив у груди сили щовесни.

Земля батьків, розорана плугами,
Хіба могла покривдити серця,
Коли у неї щастя берегами
Спливає поміж квітом без кінця.

Безкрая земле! Світе неозорий!
Я вольності збагнув живу красу
Тоді, як засівав твої простори,
Тоді, як на хліба гострив косу.

Мій красень-краю! Пронесу крізь роки
Все те, чим жив я з ранньої пори:
Зелені кручі – мужні та високі,
У тихім шумі буйні явори...

Той край, де народився я в хатині.
Що пахла бруссям, вільгістю сосни, –
Живив мене в колиці ще, в ряднині,
І лив у груди сили щовесни.

Свято наближається – казка починається

Розпочинається низка Новорічно-Різдвяних свят. Вже й Святий Миколай розклав подарунки під подушечки слухняних діток...

Редакція «КіЖ» теж вирішила зробити малечі та їхнім батькам даруночок – познайомити з повістю-казкою незабутньої Ірини Жиленко «Новорічна історія про двері, яких нема, і про те, як корисно іноді помилитися номером». На жаль, газетні можливості обмежені, й ми публікуємо лише уривки чудового твору однієї з найкращих, найталановитіших письменниць, але й вони, сподіваємося, зачарують наших читачів, створять святковий настрій і налаштують на неймовірно красиві, добрі дива!

Людмила ГНАТЮК

*Сніжок торкається повік.
І – фрумпе-крумпе-крак! –
старий веселий чарівник
вже одягає фрак...*

НОВОРІЧНА ІСТОРІЯ ПРО ДВЕРІ, ЯКИХ НЕМА, І ПРО ТЕ, ЯК КОРИСНО ІНОДІ ПОМИЛИТИСЯ НОМЕРОМ

Повість-казка

Розділ 3 ЧИСТІСІНЬКА ПРАВДА ПРО ОРИСЮ

Були собі прабабуся, бабуся, тато, мама та донечка Орися. Ви гадаєте – це та донечка, на яку кажуть «сонечко»? Донечка-сонечко? Аякже! Орися донечка прабабуся вважає, що тепер «донечок-сонечок» та «синочків-голубочків» і в заводі немає. Це колись були. Звісно, прабабуся трішки перебільшує. Є ж, мабуть, і зараз де в кого слухняні й тихі діти. Але, що гріха таїти, – Орися не така. Вже цілих вісім років, відколи живе на світі, – не така.

Ця донечка з отих донечок, у яких купа понівечених цяцьок. А купа та – як Карпатські гори! У Орисі вісім великих ляльок і дванадцять маленьких.

Коли надходить свято, тато, мама, бабуся і прабабуся мордуються: що подарувати дитині?

– Може, машину? – несміливо питає мама.

– У неї цілих вісім автомашин.

Не зрадіє... – зітхає тато.

– Рушницю?

– У неї три рушниці, два автомати і дев'ять пістолетів. Цілий арсенал!

– Накрутну жабку?

– Чи ти при розумі! Ми ж її робота подарували, величезного, електронного, і то не догодили. Їй треба щось таке... незвичайне, – каже мама.

– Доброї лупки їй треба! – мимрить тато. Тихо-тихо мимрить. Але його все-таки чують. Мама і бабусі. Обличчя їм кам'яніють, а очі наливаються слізьми. «Така наша доля, – кажуть ті, налиті слізьми, очі. – У інших чоловіки як чоловіки (зяті як зяті), а в нас... Бідна Орисенська!»

Тато, почувшись винним, уже не протестує проти будь-яких витрат. Тільки запитує:

– Навіщо їй цей котедж? Ми ж їй нещодавно купили цілу

трикімнатну квартиру, мебльовану?

– То ж для маленьких ляльок, а це – для великих... – пояснює бабуся.

А Орися хотіла собаку. Але мама сказала:

– Про це не може бути й мови. Собаку в дім? І не проси!

Мільйон турбот приносять пси.

Собаку в дім – це просто жах! Це чистоти й порядку крах.

(.....)

І тато, і мама, і бабусі розуміли, що Орися – неслухняна дитина по-різному. Тато вважав, що дитину погано виховують, розбещують. Обидві бабусі, на-впаки, вважали, що це не виховання, а просто Орися «така вдалася»! В кого саме вона «така вдалася» – не уточнювали, проте само собою розумілося, що вона «така» вдалася в тата. Мама своєї думки не мала, бо мусила втримувати рівновагу. На маминих плечах лежав тягар відповідальності за мир і злагоду в домі.

Восени Орися захворіла на ангіну. Більше тижня лежала вона в ліжку і сумувала. Дівчинку не тішили ні іграшки, ані книги. В неділю зранку вона так довго і гріко

плакала, що тато встав, одягнув плащ і, не сказавши ні слова ні мамі, ні бабусям, кудись поїхав.

Вдень, коли Орися дивилася мультик, у квартирі раптом почувся гавкіт. Це був навіть не гавкіт, а дзявкіт – тонесенький, вимогливий і висклявий. Орися скочила з ліжечка і вибігла до вітальні.

Серед кімнати, на гарному пухнастому килимі сиділо кудлате жовте песеня і... люто дзявкало.

Так в Орисі з'явився Дзявчик.

«Все зрозуміло! – похитав головою Діодор Аристархович. – Ситуація досить типова».

Він узяв наступну теку і прочитав «Справа № 7384. Чистісінька правда про Дзявчика». Чарівник розгорнув теку і почав уважно читати.

Розділ 4 ЧИСТІСІНЬКА ПРАВДА ПРО ДЗЯВЧИКА

Тепер Дзявчиківі минуло три місяці. Якщо ви гадаєте, що принаймні Дзявчика добре виховали, то помиляєтесь. Його теж одразу розпестили. Втім, бабусі теж гадають, що не виховання винне, а час: зараз, мовляв, усі собаки такі! Та ще, може, у нього і батьки були вредні.

Дзявчик щодня перевертає відро зі сміттям і розтягає бруд по всій квартирі. Він особливо люто ненавидить кімнатні капці. Тепер усі ставлять свої капці на шафу, але Дзявчик встигає їх розшматувати, поки вони ще на ногах.

Вдень Дзявчик любить поспати, а вночі дзявкає на татові чоботи. Їсть Дзявчик лише кролячі та курячі котлетки, та й то поки вони свіжесенькі, теплі і під сметанною поливою.

Тато пробував сам узятися за виховання Дзявчика. Він наливав йому в миску супу і забороняв давати котлетки. Дзявчик цілісінький день ходив печальний і голодний, але до миски з супом навіть не наближався. А суп же був! Наваристий, духмяний, на курячому бульйоні... Дзявчик так і лягав спати не ївши і тихо, жалібно скавулів уві сні.

А серед ночі, ступаючи тихо-тихо, як привид, вставала прабабуся, діставала з холодильника вершки та курячі котлетки і, ретельно розігрівши, годувала свого «біднесенького песика», котрого той «жорстокий тиран (тобто тато) морить голодом».

Не встигала прабабуся заснути, як вставала бабуся. Вона теж годувала «біднесенького песика» котлеткою. Ні, таки непогано жилося Дзявчику! Головне – вміти витримати характер! У Дзявчика був характер, в Орисі – теж. Не було характеру лише в тата з мамою. Але вони тим не дуже переймалися. У них було досить клопотів і без характеру. У них були: прабабуся, бабуся, Орися, Дзявчик і... курка Фрейліна.

– Так, – сказав Діодор Аристархович, – песик також типовий, сучасний кімнатний пес. А що собою являє курка? – І розкрив третю теку з написом «Справа № 7386. Ще одна чистісінька правда про курку Фрейліну».

Розділ 5 ЩЕ ОДНА ЧИСТІСІНЬКА ПРАВДА ПРО КУРКУ ФРЕЙЛІНУ

Так, у квартирі жила ще біла цибата курка з хитреними очима. Цю курку бабуся купила «на котлетки», але Орися заборонила

різати курку, назвала її Фрейліною і почала дресировувати. Важко сказати, чи досягла Орися помітних успіхів у дресированні, але курка постійно бігала за нею. Ідучи кудись, Орися брала курку під пахву і так тягала її при собі цілими годинами. Курка звикла до Орисі і сиділа під пахвою смирно, ніби вона – не вона, а іграшкова чемна курочка. Коли Орися сідала малювати, Фрейліна злітала на спинку стільця і сиділа, уважно розглядаючи Орисине малюваннячко. «Ко?» – питала вона і схиляла голову набік ще й око примружувала. «Ко-ко!» – відповідала сама собі і трясла гребінцем.

Дзявчика Фрейліна зневажала. Коли він метушився навколо неї, заливаючись дзявкотом, вона вдавала, що не помічає його зовсім. І лише коли Дзявчик надто докучав, курка, ретельно й обережно прицілившись, боляче дзьобала його в голову. Дзявчик вищав і біг скаржитися до бабусь.

Але були у Фрейліні з Дзявчиком і спільні риси. Фрейліна, як і Дзявчик, теж вередувала і перебирала їжею. Фрейліна, як і Дзявчик, мала характер. Коли її прив'язували на кухні або у ванній, вона верещала страшним, некурячим, моторошним вереском. І кричала, доки замордований тим криком тато не впускав її до вітальні.

І ще Фрейліна, як і всі домоцадці, любила телевизор. Бабусі влаштовувались на тахті, Орися в кріслі. Дзявчик згортався на колінах у Орисі, а Фрейліна злітала на бильце крісла. Ставало тихо... Тільки бурмотів свої казочки телевизор, посміювалась Орися, схвально накоувала Фрейліна і попискував Дзявчик.

Тоді мама казала: «Янгол хатою перелетів!» І вони з татом сідали на кухні рядочком. Тато читав газету, а мама просто мовчала. І на обличчях їхніх розливалось блаженство.

Чи багато треба людині для щастя?

...Діодор Аристархович опустив на коліна теку і замислився. Справді: чи багато треба для щастя?

Ну, перш за все, «для щастя» потрібен телевизор. А ще

– радіола і ціла гора платівок із казками. Якби тато і мама не мали телевизора і платівок, вони б уже давно позбулися голосу. Бо до казок Орися – найненаситніша дитина на світі. Ціла велика шафа в її кімнаті вщерть набита дитячими книжками. Тато і мама прочитали Орисі стільки, що якби всі прочитані сторінки склеїти, то по цій паперовій доріжці можна було б спокійнісінько домандрувати не лише до Місяця, а й до Сонця. Читати сама Орися лінувалась, хоч і вчилася в першому класі. Лінувалась вона і писати, і вирішувати задачки. Та й навіщо? Адже у неї були бабусі.

Тато «для щастя» постійно за-тикав щілину в дверях кабінету махровим рушником.

Мама «для щастя» зрідка вибігала на балкон і кілька хвилин сиділа там на перевернутому ящику, насолоджуючись «великою тишею». Сказати правду, ніякої там «великої тиші» не було. Навіть крихітної. Під балконом гарчали, як леопарди, автобуси, деренчали трамваї, гавкали собаки і галасували діти, ганяючи по асфальту порожню консервну бляшанку. І все-таки це була велика тиша, порівняно з галасом, гавкотом і вереском у квартирі.

Бабусям «для щастя» потрібно було лише одне: щоб ніхто, ніде і ніколи, ні за яких обставин не заважав їм балувати їхнє безцінне онуча.

У Фрейліні була мрія споконвічна і проста: вона мріяла вийти заміж за курячого принца і знести яечко – «не простее, а золотее».

(.....)

*Як величезний апельсин,
як сонечко, яйце удасться.
Тоді й мене покажуть всім
по телевизору. О щастя!*

А маленькій кудлатий Дзявчик мріяв... про подвиг. Мріяв, як у запеклому бою він перемаже всіх собак і котів свого кварталу і навіть щура, що живе в підвалі, а потім вовка, ведмедя, крокодила і – гей! Кого там ще?! Виходьте хоч усі разом! Дзявчик вас одною лівою передньою... Навіть найстрашнішу на світі мітлу двірника Потапа він погризе і потрощить на друзки. Тоді його зватимуть не просто собі Дзявчик, а й побатькові. Ну, хоч би отак: Гавкало Тигрович, або ні, краще – Гарикало Левович. Так було розміється Дзявчик, аж сам себе злякається і біжить мерщій до Орисі.

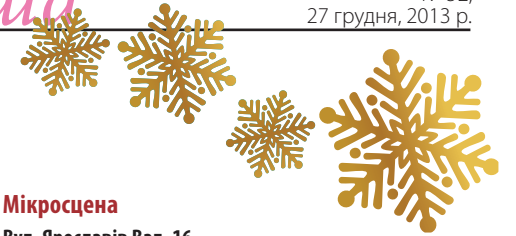
А Орисі? Що потрібно їй «для щастя»? Хіба вона знала? Адже вона була тільки першокласницею.

Зате знав Діодор Аристархович. На те він і був чарівником. Орисі «для щастя» потрібні були:

*Велика Пригода,
Велика Справа і
Велика Дружба.*

– Ну, і маленька лупка теж не зашкодила б... – пробурмотів, посміхнувшись, Великий Охоронець Скарбів.

(Далі буде)

Столична афіша з 1 до 14 січня 2014 року

НАЦІОНАЛЬНА ОПЕРА УКРАЇНИ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

www.opera.com.ua

Вул. Володимирська, 50, тел. 279-11-69 (каса)

3 – Ж. Бізе «Кармен»

5 (12.00) – М. Лисенко «Наталка Полтавка»

5 – А. Адан «Жізель»

8 – Дж. Россіні «Севільський цирюльник»

9 (14.00, 19.00) – П. Чайковський «Лускунчик»
(Молодий балет Києва)

10 (12.00) – П. Чайковський «Юланта»

10 – Концерт Тріо басів

12 – Дж. Пуччіні «Мадам Баттерфлай» (Чіо-Чіо-Сан)

Вистави для дітей

2 (12.00, 19.00), 4 (19.00) – М. Римський-Корсаков
«Казка про царя Салтана» прем'єра

3 (12.00), 4 (12.00) – Б. Павловський «Білосніжка
та семеро гномів»

Вартість квитків: 20–300 грн.

НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

www.ft.org.ua

Пл. Івана Франка, 3, тел. 279-59-21 (каса)

1 – І. Нечуй-Левицький «Кайдашева сім'я»

2 – В. Шекспір «Приборкання норовливої»

3 – Н. Ворожбит «Квітка Будяк» прем'єра

4 – М. Гоголь «Одруження»

5 – Г. Квітка-Основ'яненко «Шельменко-денщик»

7 – І. Котляревський, М. Лисенко, О. Скрипка
«Наталка Полтавка»

8 – О. Фредро «Дами і гусари» прем'єра

9 – І. Карпенко-Карий «Мартин Боруля»

10 – Я. Гашек «Швейк»

11 – Т. Кандаля «Сентиментальний круїз»

12 – Н. Казандакіс «Трек Зорба»

Камерна сцена імені Сергія Данченка

8 – Т. Вільямс «Скляний звіринець» прем'єра

Вартість квитків: 20–250 грн.

Вистави для дітей

1 (13.00), 2, 4 (14.00), 6 (12.00), 7 (11.00, 14.00),
9 (14.00), 12 (11.00) – Е. Т. А. Гофман «Лускунчик»

прем'єра

8 (14.00), 10 (11.00) – «Попелюшка»

11 (11.00, 14.00) – Г. Гладков, В. Ліванов, Ю. Ентін
«Бременські музиканти»

НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР РОСІЙСЬКОЇ ДРАМИ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

www.rusdram.com.ua

Вул. Б. Хмельницького, 5, тел. 234-42-23 (каса)

2, 10 – Б. Нушич «Д-р» прем'єра

3 – А. Касона «Дерева помирають стоячи»

4 (12.00) – О. Островський «Тепленьке місце»

4, 12 (12.00) – Р. Куні «Занадто щасливий батько»

5 (12.00) – А. Крим «Заповіт цнотливого бабця»

5 – М. Камолетті «Сімейна вечеря»

6 – Р. Куні «Занадто одружений таксист»

7 – Н. Птушкіна «Різдвяні мрії»

8 – Р. Куні «№13» (Шалена ніч, або Одруження
Пігдена)

9 – Ж. Б. Мольєр «Уявно хворий»

11 – Д. Патрик «Дивна місіс Севідж»

12 – А. Чехов «Вишневі сад»

Вистави для дітей

2 (13.00), 6 (13.00), 7 (13.00) – Г. Остер

«Клаптики по закуточках» прем'єра

Нова сцена

2 (20.00), 10 (20.00) – О. Мардань «Жінки. Фрагмент.
Скандал без антракту»

4 (18.00), 7 (18.00) – Н. Лабют «Жирна свиня»

5 (18.00), 11 (12.00) – А. Ніколаї «Жінка і чиновник»

прем'єра

6 (20.00) – Е. Мазія «Ігри на задньому дворі»

8 (20.00) – Т. Дорст «Справжній чоловік на початку
тисячоліття...»

11 (18.00) – Н. Птушкіна «Пізанська вежа»

12 (18.00) – В. Мухарьямов «Останнє кохання»

Сцена «Під дахом»

3, 9 – «Олександр Вертинський. Бал Господній...»

4, 11 – Й.-В. Гете «Страждання юного Вертера»

5, 12 – «Шлюби укладаються на небесах...»
(за Л. Толстим)

7 – «Edith Piaf: життя в рожевому світлі»

Початок вистав о 20.00

Вартість квитків: 10–200 грн.

АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ДРАМИ І КОМЕДІЇ НА ЛІВОМУ БЕРЕЗІ ДНІПРА

www.drama-comedy.kiev.ua

Просп. Броварський, 25, тел. 517-89-80 (каса)

Основна сцена

2 – Х. Левін «Кохання з прицілом!»

3 – І. Ноябрьов «Повернення блудного батька»

4 – А. Герні «Сільвія»

5 – Х. Бергер «Брешемо чисту правду»

9 – Г. Бюхнер «Карнавал плоті»

10 – Р. Баер «Чотири причини вийти заміж»

11 – Ф. Достоевський «Опіскін. Фома!»

12 – І. Губач «Корсиканка»

Вистави для дітей

2 (12.00) – У. Хуб «Пасажир у валізі»

3 (12.00) – Г. Х. Андерсен «Ах, мій милий Августин»

4 (12.00) – Музична казка «Попелюшка»

5 (12.00) – М. Твен «Том Сойєр»

Вартість квитків: 40–200 грн.

Мала сцена

4 (15.00) – П. Нотт «Дві дамочки у бік півночі»

5 (15.00) – Й. Бар-Йосеф «Море... Ніч... Свічки...»

11 (15.00) – А. Стріндберг «Фрекен Жюлі»

12 (15.00) – А. Чехов «Три сестри»

Вартість квитків: 60–100 грн.

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ОПЕРИ

www.operetta.com.ua

Вул. Велика Васильківська, 53/3, тел. 287-26-30

3 – І. Кальман «Фіалка Монмартру»

4 – Й. Штраус «Летюча миша»

5 – В. Ільїн, В. Лукашов «За двома зайцями»

8 – І. Кальман «Сільва»

9 – І. Поклад «Таке єврейське щастя»

10 – О. Рябов «Сорочинський ярмарок»

11 – Ф. Легар «Весела вдова»

Вистави для дітей

2, 9 (11.00, 14.00), 12 (12.00) – В. Бистряков «Острів
скарбів»

3 (11.00, 14.00) – В. Домшинський «Білосніжка та
семеро гномів»

4, 11 (11.00, 14.00) – Г. Гладков «Пригоди бременсь-
ких музикантів»

5 (11.00, 14.00), 10 (12.00) – В. Домшинський «Чіполліно»

8 (11.00, 14.00) – С. Бедусенко «Лампа Аладдіна»

Театр у фойє

2 – Ж. Оффенбах «Ключ на бруківці, або Пригоди
весільної ночі»

12 – Ж. Оффенбах «Звана вечеря з італійцями»

Вартість квитків: 20–150 грн.

АКАДЕМІЧНИЙ МОЛОДИЙ ТЕАТР

www.molody.kiev.ua

Вул. Прорізна, 17, тел. 278-73-92 (каса)

3 – Л. Піранделло «La Bestia e la Virtù» (Звір і Добродієність)

4 – Е.-Е. Шмітт «Загадкові варіації»

5 – П. Гладилін «Афінські вечори»

9 – М. Ердман «Гоголь-моголь з двох яєць»

10 – Л. Хохлов «Янгольська комедія» прем'єра

11 – А. Крим «Квартет для двох»

12 – І. Коваль «Маринований аристократ»

Вистави для дітей

2 (12.00, 15.00) – Б. Стельмах «Примхливе кохання
Дроздобородо»

3, 4 (12.00) – В. Глейзер «Сім бажань Зербіно»

5, 11 (12.00) – І. Пелюк, О. Харченко «Принцеса Лебідь»

прем'єра

12 (12.00) – Л. Розумовська «Русалонька»

Камерна сцена

2 – К. Малініна «Неймовірна історія кохання»

8 – М. Шизгал «Любофф!»

11 – О. Савченко «Бери, люби, тікай!» прем'єра

12 – А. Платонов «Щастя»

Вартість квитків: 40–120 грн.

КИЇВСЬКИЙ МУНІЦИПАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ОПЕРИ І БАЛЕТУ ДЛЯ ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА

www.musictheatre.kiev.ua

Вул. Межигірська, 2, тел. 425-31-16

2 (12.00, 15.00), 8 (12.00), 10 (12.00), 12 (12.00) –
П. Чайковський «Лускунчик»

3 (12.00, 15.00), 11 (12.00) – С. Баневич
«Дванадцять місяців»

4 (12.00, 15.00) – Б. Павловський «Білосніжка та
семеро гномів»

5 (12.00) – О. Білаш «Пригоди Буратіно»

6 (12.00) – М. Римський-Корсаков «Ніч перед
Різдвом»

9 (12.00) – С. Баневич «Історія Кая та Герди»

Вартість квитків: 20–200 грн.

АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ЮНОГО ГЛЯДАЧА НА ЛИПКАХ

www.tuz.kiev.ua

Вул. Липська, 15/17, тел. 253-62-19

Новорічні вистави

2 (14.00), 3–6 (12.00), 7 (14.00) – «Казкові мандрі»
(за Г.-Х. Андерсеном) прем'єра

8–12 (11.00, 14.00) – М. Френкель «Ле тяб бет»
прем'єра

Вартість квитків: 35–70 грн.

КИЇВСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ЛЯЛЬОК

www.akademypuppet.kiev.ua

Вул. М. Грушевського, 1а, тел. 278-58-08

Свято Новорічної ялинки за участі Діда Мороза,
Снігуроньки та казкових героїв

1, 6 – Є. Тараховська «За шучим велінням»

7–12 – М. Петренко «Пригоди Дідуся Мороза»

Вартість квитків: 60 грн.

КИЇВСЬКИЙ МУНІЦИПАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ЛЯЛЬОК

www.puppet-theater.kiev.ua

Вул. Мировіпольська, 1, тел. 513-15-00

2, 11 – В. Гайдай «Новорічні пригоди»

3, 9 – І. та Я. Златопольські «Чарівна хлопавка»

4 – С. Ковальов «Чарівна скрипка»

5, 10 – С. Єфремов «Снігурчин концерт»

6, 12 – Н. Ланге (за Г.-Х. Андерсеном) «Снігова
королева»

7 (13.00) – Б. Бойко «Різдвяна коліскова»

8 – М. Шуринова «Морозко»

Початок вистав об 11.00 та 13.00

Вартість квитків: 30 грн.

АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР «КОЛЕСО»

www.teatr-koleso.kiev.ua

Андріївський узвіз, 8, тел. 425-04-22

7 – Н. Жилінська, І. Кліщевська «Вечорниці»

11 – «Ніч кохання» (за С. Васильченком)

12 – Коктейль «Фа-соль»

Камінна зала

8 – Францобель «Приборкання норовливої»

Вартість квитків: 50–120 грн.

АКАДЕМІЧНИЙ ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР НА ПОДОЛІ

www.theatreonpodol.com

Андріївський узвіз, 206, тел. 425-54-89

Театральна вітальня

3 – Фантазія-шансон «Люксембурзький сад»

4 – Т. Могильник, В. Гуляйченко «Лебедина озеро.
Сутінки» прем'єра

5 – О. Гремін «Очі дня»

8 – А. Крим «Льовушка»

9, 10 – М. Камолетті «La bonne Anna, або Як зберегти
сім'ю»

11, 12 – О. Арбузов «Старомодна комедія»

прем'єра

Вартість квитків: 50–70 грн.

КИЇВСКА АКАДЕМІЧНА МАЙСТЕРНЯ ТЕАТРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА «СУЗІР'Я»

www.suzirja.org.ua

Вул. Ярославів Вал, 146, тел. 272-41-88

2, 10 – І. Афанасьєв «Самотня леді»

3 – В. Аїм «Випадкове танго»

4 – Е.-Е. Шмітт «Оскар – Богу»

5 – Б. Окуджава «У Барабанному провулку»

8, 12 – Ж.-Ж. Брікер, М. Ласег «Те, що приховують
французи»

9 – Т. Вільямс «Страх бажання»

11 – К. Абе «Жінка у пісках»

Вистави для дітей

Від дідів-прадідів

Тетяна ШНУРЕНКО

Новолітування. Що дарувати дітям, родичам, друзям? А чи дарувати щось узагалі? Які є традиції новорічних подарунків?

Під час розкопок у Єгипті археологи знайшли вази, виготовлені понад три тисячі років тому. На них вдалося розшифрувати напис: «Початок доброго року». Вчені вважають, що це – найдавніший із відомих сьогодні новорічних подарунків. Отож, кожному вирішувати: кого, як та чим привітати з цим світлим, довгоочікуваним, теплим, домашнім, родинним, веселим, добрим святом!

У кожного народу є свої традиції. По-особливому пишно, урочисто зустрічали Новий рік у давньому Києві. До центру свята – площі на Подолі, заздалегідь звозили кроністі дерева. Прикрашали їх виробами ремісників, стрічками, паперовими квітами та дідухами. Коли вечоріло – довкола спалахувало безліч свічок. Опівночі на площі збиралося чи не все

місто. Ремісничі цехи в своєму святковому вбранні виходили урочисто, з хоругвами. Всю ніч лунали пісні, влаштовувались вертепні вистави. А під ранок городяни збиралися в гурти ходити від хати до хати (тоді ще в Києві були хати), засівати – з Новим роком вітати!

До свята ще є трохи часу. Отож, тримаючи в думці образ першого в історії людства новорічного подарунка – єгипетської вази, підготуйте своїм близьким традиційні, українські подарунки, побажання, віншування та, звісно, гарний стіл. Сподіваємось, що вам стане в пригоді наша розповідь про свята, традиції, звичаї та обряди, які зустрічаємо наступного тижня. Пізнаваймо, вивчаймо та даруймо.

«НЕМА КРАЮ БЕЗ ЗВИЧАЮ»

27 грудня. Кожен день з 26 грудня до 6 січня, за народними прикметами, відповідає місяцю наступного року. Отже, який буде день 27 грудня, такий буде місяць лютий. Починають завбачати зранку, відповідно це – початок місяця, обід – середина, і так далі. Спробуйте, перевірте і ви.

28 грудня – «Як туга зима, то літо красне». «Груднева днина куца: сюди тень, туди тень, так і минув день».

29 грудня – Томи, Аггея. «Прийшов Тома – сиди вдома». «Аггей-пророк – синій іній в строк». Якщо стоять сильні морози – бути їм аж до Водохрещі.

30 грудня – Даниїла. «Грудень не брат, а морознеча – не сестра». «Грудень холодний та сніжний – хліб буде буйний та пишній».

31 грудня – Новолітування. Колись на Поліссі казали: «Прийшов вінець – року кінець». Для наших пращурів «вінець» – символ кола, сонця. Форма кола-вінця ототожнювалась з життям, а відтак символізувала вічність і безперервність

родоводу та буття. Пізніше вінець став символізувати шлюб. Обрядовим вінцем-вінцем починають та завершують жнива. На Масляну випікаємо круглі, як сонце, вінці-млинці. На весільному столі – круглий коровай. Та і рік схожий на коло-вінець: зима – весна – літо – осінь. І це коло називається життям. А з наступного дня починається Новий рік. Наступний рік цього кола. А якщо прикрасите свою оселю власноруч виготовленим вінцем з ялинки чи сосни – це буде перша згадана вами традиція. До речі, не запозичена, закордонна, а наша, як ми вже дізнались, давня.

1 січня. Колись, за часів Київської Русі, Новий рік зустрічали весною. Пробуджувалась природа, і люди, які жили за її законами, святкували це пробудження після довгої та, часом, дуже тяжкої зими. Із прийняттям християнства на Русі святкування Нового року перенесли на вересень. Минувало не одне століття заборон, протиріч, неприйняття, ламання вікових традицій. І ось знову зміни: вважається, що в Україні вперше Новий рік взимку святкується з 1700 року. Це не зовсім так, адже в західних землях України європейські традиції груднево-січневого святкування з'явилися набагато раніше, аніж це запровадив Петро I. Ось цитата Овідія: «Дивно, чому Новий рік починається у холоднечу? Хіба не ліпше започатковувати його світлою і сонячною дниною?» Та хіба в теплу днину можна зліпити снігову бабу, покатати дітей та і самому покататися на санчатах? Де взяти рум'яні від морозу щічки за літньої спеки? Ось ще

як було колись. За свідченнями літописів, в 1011 році були такі морози, що поверхня Чорного моря вкрилася кригою. У літописі Величка за 1481 рік читаємо: «Морози вельми сильні, сніг людині – по груди. Великі морози всю зиму, жодного дня не було відлиги, багато сіл замело». Ось така вона, справжня зима. А який справжній Новий рік?

Колись цього вечора, якщо були гарні морози, видивлялися на небі «несправжній місяць» – морозної ночі з водяної пари утворюються химерні крижані кристалики й відсвічують. І хоча «несправжній місяць» за тихої погоди видно протягом кількох годин, шукачі щастя намагалися не зводити очей з того дива не на мить. Обов'язково в Новоріччя поклонялися **отчому дому**. **Ті, хто народився** цього дня, вночі йшли шукати квітку нечуйвітру. А вона обов'язково допоможе знайти скарб. Ось така чарівна Новорічна ніч. А щодо ранку... Проявіть фантазію та любов. До дітей та до рідного краю. Подаруйте щось українське, традиційне. Впевнена, щаслива посмішка дітей вас потішить.

2 грудня – Гната. Зазвичай обходили довкруг оселі – застерігали від негараздів. Прясти та вишивати не можна. Господині робили новорічні прикраси – «павучки» та «іжаки». Ними прикрашали хату до Василя – 14 січня. Звісно, навчали цьому дітей. Зробіть такі прикраси і ви. Для «іжаків» можна взяти шматок глини чи тіста, виліпити твариноподібну форму, обтикати колосками, засушити. «Павуки» робили із солом'яних стебел та кольорового паперу. Проявіть фантазію.

ЕТНОГРАФІЧНИЙ СЛОВНИЧОК

Віншування – вітання, урочисте поздоровлення. «Віншую вас днем добрим, днем добрим, віком довгим! Будьте здорові, з Новим роком!»

Засівання – старовинна обрядодія. Зазвичай, «засівають збіжжям із рукавиці» (житом чи пшеницею). Обряд символізує «засівання» в цю родину всякого добра.

Січень – перший місяць року. Народні назви: сніжень, сніговик, льодовик, щипун, тріскун. «Січень снігом січе, а мороз вогнем пече».

СМАЧНОГО!

ДО НОВОРІЧНОГО СТОЛУ

Свинина, запечена з картоплею.

Нарізану шматками середнього розміру свинину посолити й поперчити. Обваляти шматочки у пшеничному борошні. Обсмажити до золотистої скоринки на розжареній пательні в невеликій кількості рафінованої олії. Викласти на тарілку і, накривши фольгою, відставити на деякий час.

Почищені невеликі картоплини порізати на 2–4 частини. Посипати сіллю, паприкою та куркумою. Обсмажити на пательні в невеликій кількості рафінованої олії. Мета – не довести картоплю до готовності, а отримати скоринку, як і з м'ясом.

Цибулю почистити та нарізати скибочками.

Викладаємо обсмажене м'ясо, картоплю і подрібнену цибулю у форму для запікання. Заливаємо вершками і, накривши фольгою, запікаємо в попередньо розігрітій до 180 °С духовці близько 40 хвилин. Подавати слід відразу після приготування. На гарнір – свіжі овочі.

Інгредієнти: філейна частина свинини 700 г, картопля 8 шт., борошно пшеничне 1 ст. л., цибуля фіолетова 1 шт., вершки 200 мл, олія соняшникова рафінована 100 мл, сіль 2 ч. л., куркума 0,5 ч. л., перець чорний мелений 0,5 ч. л., паприка солодка мелена 0,5 ч. л.

Музей сучасного мистецтва України має честь запросити Вас на виставку живопису

з 25.12.2013 до 19.01.2014
Відкриття 25.12.2013 о 18.00 г.

НАТАЛІ ШИПТУХОВСЬКА

Всесвіт мій - Океан

Адреса музею: вул. Глибочицька, 17, Київ;
тел./факс: +38 044 201 49 45,
e-mail: info@modern-museum.org.ua
www.modern-museum.org.ua

Ви прагнете бути лідером суспільної думки і цікавим співрозмовником?
Ви відповідально і свідомо ставитеся до своєї участі у розвитку української культури?
ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ НАШІ ВИДАННЯ у 2014р.!
Про український театр, музику, національні пам'ятки, старожитності, кіно, літературу!

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС
60969
вартість річної передплати
171,90 грн.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС
90269
вартість річної передплати
111,90 грн.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС
95220
вартість річної передплати
224,10 грн.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС
74401
вартість річної передплати
272,10 грн.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС
74310
вартість річної передплати
136,50 грн.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС
74501
вартість річної передплати
136,50 грн.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС
37112
вартість річної передплати
119,90 грн.

Всеукраїнський інтернет-ресурс, який висвітлює культурно-мистецьке життя країни

Передплату можна оформити в будь-якому поштовому відділенні зв'язку України, через передплатні агентства.
У країнах далекого зарубіжжя оформити передплату на всі наші видання можна через сайт www.presa.ua, на сторінці «Передплата On-Line».

Передплатити та придбати окремі примірники видань в електронній версії можна за адресою — <http://presspoint.ua>
Така послуга доступна в будь-якій країні світу.
Довідки за тел.: (044) 498-23-64; e-mail: nvu.kultura.porhun@gmail.com

Шановні читачі газет і журналів нашого видавництва! Триває передплата на 2014 рік!

ПРОПОНУЄМО ВАМ ПОЗНАЙОМИТИСЯ ІЗ ЗАОХОЧЕННЯМИ ВІД ВИДАВНИЦТВА НАШИХ ДРУЗІВ-ПЕРЕДПЛАТНИКІВ.

Заохочення для фізичних осіб, які передплатили видання на 6 місяців:

Надішліть нам до 31 січня 2014 року поштою (факсом, електронною поштою*) копію передплатного абонементу** і Ви:
• отримаєте безкоштовно спецвипуск журналу "Пам'ятки України" (який не йде у передплату);
• братимете участь у розіграші календарів на 2014 рік. Кількість календарів для розіграшу – 150.

Заохочення для фізичних осіб, які передплатили два і більше видань на 6 місяців:

Надішліть нам до 31 січня 2014 року поштою (факсом, електронною поштою*) копію передплатного абонементу** і Ви:
• отримаєте безкоштовно спецвипуск журналу "Пам'ятки України" (який не йде у передплату);
• матимете можливість розмістити привітання на сторінках газети "Культура і життя" або "Кримська світлиця" з юві-

леєм, сімейним і професійним святом;
• братимете участь у розіграші календарів на 2014 рік. Кількість календарів для розіграшу – 150.

Заохочення для фізичних осіб, які передплатили видання на рік:

Надішліть нам до 31 січня 2014 року поштою (факсом, електронною поштою*) копію передплатного абонементу** і Ви:
• отримаєте безкоштовно спецвипуск журналу "Пам'ятки України" (який не йде у передплату);
• безкоштовно отримаєте редакційну передплату на одне із видань на II півріччя 2014 року;
• братимете участь у розіграші календарів на 2014 рік. Кількість календарів для розіграшу – 150.

Заохочення для фізичних осіб, які передплатили два і більше видань на рік:

Надішліть нам до 31 січня 2014 року поштою (факсом, електронною поштою*) копію передплатного абонементу** і Ви:
• отримаєте безкоштовно спецвипуск журналу "Пам'ятки України" (який не йде у передплату);
• матимете можливість розмістити приві-

тання на сторінках газети "Культура і життя" або "Кримська світлиця" з ювілеєм, сімейним і професійним святом;
• безкоштовно отримаєте редакційну передплату двох видань на II півріччя 2014 року;
• братимете участь у розіграші календарів на 2014 рік. Кількість календарів для розіграшу – 150.

СЕРЕД УСІХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ ДОДАТКОВО БУДЕ РОЗІГРАНО ТРИ ЦІННИХ ПРИЗИ!

Заохочення для юридичних осіб, які передплатили три і більше видань на 6 місяців:

Надішліть нам до 31 січня 2014 року поштою (факсом, електронною поштою*) копію передплатного абонементу** і Ви:
• отримаєте безкоштовно спецвипуски журналів "Пам'ятки України" та "Українська культура" за 2014 рік (які не підуть у передплату);
• матимете можливість розмістити на сторінках газети привітання або розповідь про їхню організацію в рубриці "Наші передплатники";

• безкоштовно отримаєте редакційну передплату одного з видань на II півріччя 2014 року.

Заохочення для юридичних осіб, які передплатили три і більше видань на рік:

Надішліть нам до 31 січня 2014 року поштою (факсом, електронною поштою*) копію передплатного абонементу** і Ви:
• отримаєте безкоштовно спецвипуски журналів "Пам'ятки України" та "Українська культура" за 2014 рік (які не підуть у передплату);
• матимете можливість розмістити на сторінках газети привітання або розповідь про їхню організацію в рубриці "Наші передплатники";
• безкоштовно отримаєте редакційну передплату двох видань на II півріччя 2014 року.

*Поштова адреса – ДП «Національне газетно-журнальне видавництво», вул. Васильківська, 1, м.Київ, 03040; факс – (044) 498-23-64; e-mail – nvu.kultura.sale@gmail.com

Телефони – (044) 498-23-64, (050) 310-56-63
**До участі в розіграші приймаються копії передплатних абонементів із чітким відтиском касового апарата.

Газета «Культура і життя»
№ 52 (4572), 27 грудня 2013 рік

Засновники: Міністерство культури України, Український комітет профспілки працівників культури, редакція газети «Культура і життя»

Видавець: ДП «Національне газетно-журнальне видавництво»

Генеральний директор Олесь БІЛАШ

Адреса видавництва: 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1; тел. +38 (044) 498-23-65

Головний редактор Людмила ГНАТЮК

Адреса редакції: 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1; тел. +38 (044) 498-23-65
nvu.kultura@gmail.com

Виходить із 7 жовтня 1923 року. Свідомо про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – КВ № 1026 від 26.10.94 р.

Друкарня: ТОВ «Видавничо-поліграфічна компанія «Експрес-Поліграф», вул. Фрунзе, 47-б, корп. 2, Київ, 04080; тел. +38 (044) 417-25-93

Розповсюдження, передплата, реклама: тел. +38 (044) 498-23-64, +38 (050) 310-56-63

Портал <http://uaculture.com>

Передплатний індекс в Каталозі видань України 60969

Склад Видавничої ради

Олесь Білаш – генеральний директор видавництва; Віктор Вечерський – заступник директора Департаменту культурної спадщини та культурних цінностей; Максим Бударін – заступник директора Департаменту у справах релігій та національностей; Олена Воронько – начальник відділу театральних мистецтв Управління мистецтв Департаменту формування державної політики у сфері культури, мистецтв та освіти; Світлана Фоменко – начальник управління міжнародного

співробітництва; Оксана Іонова – заступник начальника управління стратегічного планування культурного розвитку та регіональної політики у сфері культури Департаменту формування державної політики у сфері культури, мистецтв та освіти – начальник відділу аналізу та прогнозування соціокультурного розвитку регіонів; Євгенія Крутоголов – начальник відділу монументального, образотворчого та народного мистецтва; Іван Мечков – заступник начальника управління мистецтв Департаменту формування державної політики у сфері культури, мистецтв та освіти – начальник відділу музичного мистецтва; Лариса Нікіфоренко – начальник управління регіональної та культурно-просвітницької роботи Міністерства культури України; Лариса Петасюк – начальник управління правового забезпечення; Людмила Чумакова – заступник начальника управління справами – начальник відділу взаємодії з Верховною Радою; Михайло Швед – заступник директора Департаменту формування державної політики у сфері культури, мистецтв

та освіти – начальник управління мистецтв; Віктор Пасак – заступник генерального директора видавництва; Оксана Гайдук – головний редактор журналу «Українська культура»; Людмила Гнатюк – головний редактор газети «Культура і життя»; Ольга Голинська – головний редактор журналу «Музика»; Надія Соколенко – головний редактор журналу «Український театр».

Дизайн та верстка Сергія Задворного

Редакція залишає за собою право на редагування отриманих матеріалів без узгодження з автором. Думки авторів публікацій можуть не збігатися з позицією редакції. Передрук і відтворення текстових та ілюстративних матеріалів журналу тільки з письмового дозволу видавця.
© «Культура і життя»

Наклад 9500

Ціна договірна

